

**Culegere de
STUDII DE CAZ**

**la disciplina
opțională**

**EDUCAȚIE PENTRU
SOCIALIZARE
JURIDICĂ**

Clasa a VIII-a

Chișinău, 2021

Elaborat conform prevederilor curriculumului la disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică, clasa a VIII-a* aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.914 din 16 iulie 2021

GRUPUL DE LUCRU

Corina LUNGU, consultantă principală, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, grad didactic superior, coordonator al grupului de lucru

Rodica BRAGUȚA, șefa Secției juridice, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Elena BEREGOI, profesoară școlară, Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, mun. Chișinău, grad didactic superior

PH International

Iurie PÎNTEA, Director PH Moldova, manager al Programului de Socializare Juridică în Școlile din Republica Moldova

Maria STRATAN, coordonatoare a Programului de Socializare Juridică în Școlile din Republica Moldova

Produs curricular elaborat în baza Memorandumului de cooperare semnat între Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Inspectoratul General al Poliției și PH International, în cadrul Programului de Socializare Juridică în Școlile din Republica Moldova, finanțat de Departamentul de Stat al SUA prin intermediul Biroului Afacerilor Internaționale în domeniul Combaterii Drogurilor și Aplicării Legii

CUPRINS

INTRODUCERE	3
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE I - SECURITATEA COMUNITĂȚII – MISIUNEA POLIȚIEI	4
Subiectul 1. <i>Introducere. Prezentarea cursului</i>	4
Subiectul 2. <i>Patria sunt eu</i>	5
Subiectul 3. <i>Poliția în serviciul comunității</i>	7
Subiectul 4. <i>Sesizarea poliției</i>	9
Subiectul 5. <i>Securitatea publică</i>	11
Subiectul 6. <i>Infrațiuni și consecințe. Instituții în investigarea infracțiunilor</i>	13
Subiectul 7. <i>Urmărirea penală</i>	15
Subiectul 8. <i>Expertiza criminalistică</i>	18
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE II - SANȚIUNI ȘI APLICAREA LOR	20
Subiectul 1. <i>Sistemul de drepturi și responsabilități</i>	20
Subiectul 2. <i>Sistemul organelor de drept din Republica Moldova</i>	22
Subiectul 3. <i>Sanțiuni în cazul contravențiilor. Aspecte din Codul contravențional</i>	24
Subiectul 4. <i>Sanțiuni în cazul infracțiunilor. Aspecte ale Codului penal</i>	26
Subiectul 5. <i>Sistemul de aplicare a sancțiunilor</i>	28
Subiectul 6. <i>Executarea pedepselor</i>	31
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE III - SECURITATEA ÎN DIFERITE MEDII DE TRAI	34
Subiectul 1. <i>Securitatea în familie</i>	34
Subiectul 2. <i>Securitatea în mediul școlar</i>	39
Subiectul 3. <i>Securitatea în comunitate</i>	41
Subiectul 4. <i>Securitatea în mediul online</i>	42
Subiectul 5. <i>Securitatea în timpul călătoriilor</i>	43
Subiectul 6. <i>Securitatea în relațiile interpersonale</i>	44
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE IV - O VIAȚĂ FĂRĂ VIOLENȚĂ	46
Subiectul 1. <i>Serviciile prietenoase copilului</i>	46
Subiectul 2. <i>Prevenirea violenței între semeni. Bullyingul</i>	49
Subiectul 3. <i>Aspecte ale comportamentului delincvent și deviant</i>	52
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE V - RISCURILE ȘI PERICOLELE CE NE ÎNCONJOARĂ/SITUAȚIILE DE RISC DIN VIAȚA NOASTRĂ	55
Subiectul 1. <i>Exploatarea prin muncă</i>	55
Subiectul 2. <i>Traficul de ființe umane</i>	57
Subiectul 3. <i>Migrația</i>	60
Subiectul 4. <i>Pericolul abandonului școlar și de domiciliu</i>	63
Subiectul 5. <i>Extreme psihoemoționale</i>	65
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE/WEBGRAFICE	68

INTRODUCERE

Stimați facilitatori,

Culegerea de studii de caz la disciplina opțională Educație pentru socializare juridică (clasa a VIII-a) este un auxiliar didactic cu statut de produs curricular, elaborat în baza Memorandumului de cooperare dintre Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Inspectoratul General al Poliției și PH International cu privire la *Programul de socializare juridică în școlile din Republica Moldova*.

Prezenta lucrare reprezintă un suport didactic adresat echipelor comune de predare a disciplinei opționale *Educație pentru socializare juridică* și are drept scop facilitarea caracterului aplicativ al procesului educațional la disciplină, menit să sporească gradul de înțelegere al elevilor a conținuturilor juridice în baza unor situații, contexte reale de viață. *Culegerea de studii de caz la disciplina opțională Educație pentru socializare juridică* vine să completeze pachetul curricular la disciplină și este elaborată urmare a experiențelor pedagogice ale echipelor de facilitatori, constatate în cadrul pilotării pachetului curricular la disciplină în cele 22 de instituții de învățământ pe parcursul anului de studii 2020-2021.

Studiile de caz au fost selectate de către autori corespunzător unităților de conținut curricular pentru clasa a VIII-a, cu respectarea unui algoritm funcțional ce asigură aplicabilitatea studiilor de caz la lecțiile de *Educație pentru socializare juridică* pentru elevii din treapta gimnazială, și anume:

- **Argumentarea** - reprezintă componenta didactică ce include totalitatea raționamentelor și argumentelor confirmate și raportate la experiențele din societate cu referire la subiectul lecției;
- **Studiul de caz** – reprezintă o fabulă reală cu referire la unitatea de conținut și în corespundere cu obiectivele din *Ghidul echipelor de facilitatori*;
- **Sarcini de lucru la clasă** - constituie un set de posibile sarcini de lucru cu elevii la ore și poartă un caracter orientativ pentru organizarea didactică a discuțiilor dirijate cu elevii;
- **Extras din acte normative** - include suportul informațional necesar a fi cunoscut de către membrii echipei de predare la subiectul lecției și pentru aplicarea studiului de caz.

Prezenta lucrare metodică este propusă pentru pilotare în anul de studii 2021-2022 și grupul de autori contează foarte mult pe experiența dumneavoastră la clasă privind aplicabilitatea acestui auxiliar didactic.

Vă mulțumim că acceptați să participați în procesul de pilotare și contăm pe o comunicare profesională în acest proces.

Grupul de autori

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE I- SECURITATEA COMUNITĂȚII – MISIUNEA POLIȚIEI

Subiectul 1. *INTRODUCERE. PREZENTAREA CURSULUI*

Argumentare:

Educație pentru socializare juridică determină dezvoltarea abilităților de recunoaștere și dezaprobare a stereotipurilor, contribuie la înțelegerea consecințelor prejudecăților și la înțelegerea diversității sociale, la formarea comportamentelor tolerante în raport cu aceasta și împrietenirea cu cei ce reprezintă IGP, polițiștii.

Studiu de caz:

O fată și un băiat, ambii de 13 ani, din localitatea Gura Bîcului, au fost dați dispăruți după ce au plecat de acasă și nu s-au mai întors, fiind căutați de aproximativ 20 de polițiști, pompieri și voluntari, informează, IGP. "La data de 13 aprilie a.c., minorii au plecat voluntar de la domiciliu fără a mai reveni. Conform sursei citate, Maria are o înălțime de 1,50 m, 50 de kg, păr lung blond, ochi albaștri și era îmbrăcată cu un tricou de culoare gri. Purta pantofi sport de culoare roz iar în spate avea un rucsac. Celălalt minor dispărut, Ștefan, are o înălțime de 1,50 m, 45 de kilograme, păr negru tuns scurt, ochi căprui și era îmbrăcat cu un pulover de culoare roșie".

În timpul căutărilor minorii au observat 2 polițiști ce îi căutau și au fugit în direcția drumului din imediata apropiere a localității, după lungi căutări și intervenții copii au fost găsiți. La întrebarea de ce au fugit de acasă, minorii au răspuns că erau supuși violenței fizice.

Sarcini:

1. Analizați acest caz și deduceți cauza gestului copiilor?
2. Ce părere aveți, de ce au fugit Maria și Ștefan la vederea polițiștilor?
3. De ce nu s-au adresat la poliție sau alte persoane de încredere după ajutor?
4. Ce informații utile ați recomanda Mariei și lui Ștefan după această lecție?

Extras din acte normative:

Cadrul legal de protecție a copilului în Republica Moldova este oferit în mod prioritar de:

- Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989;
- Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- Codul familiei nr. 1316/2000;
- Legea privind drepturile copilului nr. 338/1994;
- Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014

Subiectul 2. *PATRIA SUNT EU*

Argumentare:

Simbolurile statului scot în evidență semnele distinctive ale Republicii Moldova ca stat suveran și independent, reprezintă unitatea poporului, reflectă trecutul, prezentul și, indiscutabil, viitorul statului și națiunii. Simbolurile statului, apreciate ca forme superioare de exprimare a adevărului și a sentimentelor naționale, constituie compoziții oficiale care reflectă, prin limbaj plastic, devenirea istorică a poporului pe care îl individualizează. Problema simbolurilor statului, semnificația acestora nu este formală, ci are o importanță majoră pentru identitatea statului. De aceea, atât Constituția, cât și legile organice le iau sub protecție strictă, reglementând detaliat problemele legate de utilizarea lor.

Studiu de caz:

La 10 octombrie, delegația oficială a Republicii Moldova s-a aflat la summitul Comunității Statelor Independente (CSI) unde au fost purtate discuții cu reprezentanții țărilor membre ale CSI. În cadrul întâlnirii cu președintele Uzbekistanului (țară musulmană) delegația noastră a arborat un drapel în care pe acvila stemei lipsește crucea din ciocul vulturului. La alte întâlniri, la fel în cadrul CSI, a apărut drapelul cu stema originală.

Sarcini:

1. Identificați la care acte normative face referință acest caz?
2. Ce părere aveți despre atitudinea autorităților din Republica Moldova?
3. Cum ați fi procedat voi în locul conducătorului delegației oficiale?
4. Formulați o recomandare pentru a evita astfel de situații.

Extras din acte normative:

Constituția Republicii Moldova, Articolul 12, Simbolurile statului:

„(1) Republica Moldova are drapel, stemă și imn.

(2) Drapelul de Stat al Republicii Moldova este tricolor. Culorile sunt dispuse vertical, în ordinea următoare, începând de la lance: albastru, galben, roșu. În centru, pe fâșia de culoare galbenă, este imprimată Stema de Stat a Republicii Moldova.

(3) Stema de Stat a Republicii Moldova reprezintă un scut tăiat pe orizontală având în partea superioară cromatică roșie, în cea inferioară - albastră, încărcat cu capul de bour având între coarne o stea cu opt raze. Capul de bour este flancat în dreapta de o roză cu cinci petale, iar în stânga de o semilună conturnată. Toate elementele reprezentate în scut sunt de aur (galbene). Scutul este plasat pe pieptul unei acvile naturale purtând în cioc o cruce de aur (acvila cruciată) și ținând în gheara dreaptă o ramură verde de măslin, iar în cea stângă un sceptru de aur.

(4) Imnul de Stat al Republicii Moldova se stabilește prin lege organică.

(5) Drapelul, stema și imnul sunt simbolurile de stat ale Republicii Moldova și sunt ocrotite de lege.”

Legea nr.32/2013 privind Stema de Stat a Republicii Moldova, Articolul 3. Respectul față de Stema de Stat:

„(1) Cetățenii Republicii Moldova și străinii aflați în Republica Moldova sunt datori să manifeste respect față de Stema de Stat și să nu comită niciun act prin care s-ar aduce ofensă acesteia.

(2) Conducătorii autorităților și instituțiilor publice, șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare ale Republicii Moldova, conducătorii persoanelor juridice și persoanele fizice care utilizează sau reproduc Stema de Stat sunt obligați să asigure utilizarea corectă, demnitatea și integritatea acesteia.

(3) Utilizarea Stemei de Stat cu încălcarea prevederilor prezentei legi, precum și profanarea Stemei de Stat prin murdărire, inscripționare, desenare, aplicare a unor obiecte, ardere, sfărâmare, deteriorare, înlăturare neautorizată, călcare în picioare sau prin alte acțiuni care aduc ofensă acesteia atrag răspunderea contravențională sau penală stabilită de legislație.

(4) Înlocuirea și distrugerea Stemei de Stat uzate sau deteriorate se fac de manieră ceremonioasă.

(5) Ziua Stemei de Stat se sărbătorește la 27 aprilie în Ziua Drapelului de Stat al Republicii Moldova.”

Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002, Articolul 347. Profanarea simbolurilor de stat:

„(1) Profanarea simbolurilor de stat (drapel, stemă, imn) ale Republicii Moldova sau ale altui stat arborate, utilizate sau intonate public se pedepsește cu amendă în mărime de până la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 100 la 200 de ore.

(2) Aceeași acțiune săvârșită:

b) de două sau mai multe persoane

se pedepsește cu amendă în mărime de la 350 la 1050 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 220 de ore, sau cu închisoare de până la 1 an.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite de persoana cu funcție de răspundere responsabilă pentru respectarea modului de utilizare a simbolurilor de stat, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1150 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.)”

Subiectul 3. *POLIȚIA ÎN SERVICIUL COMUNITĂȚII*

Argumentare:

Profesia de polițist a apărut odată cu necesitatea de a veghea ordinea publică în societate. Polițiștii sunt primii oameni ai legii cu care interacționăm. Unii polițiști asigură ordinea publică, alții se ocupă de circulația rutieră. O altă categorie de polițiști, împreună cu procurorii, descoperă faptele ilegale și îi prind pe infractori. În mod frecvent, orele de muncă ale polițistului nu respectă un program fix: pot fi activități de muncă noaptea și în zilele de sărbătoare. Profesia de polițist este una periculoasă și implică riscuri pentru viață deoarece polițiștii deseori interacționează cu persoane și bande care comit infracțiuni și sunt înarmate.

Pentru a deveni polițist trebuie să ai studii în domeniu, să fii apt din punct de vedere fizic și psihic, este nevoie de putere de lucru sistematic, capacități de analiză și interpretare a faptelor, de luare a deciziilor, autodisciplină, abilități de comunicare și un comportament civilizat.

Studiu de caz:

La 6 februarie, polițiștii din Criuleni, se aflau în misiune de serviciu, de verificare a terenurilor de vânătoare, pentru neadmiterea cazurilor de braconaj.

La marginea fâșiei forestiere din preajma satului Măgdăcești au observat 2 copii (cu vârstele de 12 și 14 ani) care aveau asupra lor o armă de vânătoare.

În prezența părinților fiind întrebați de unde au arma, unul dintre copii a declarat că a găsit-o în podul casei bunelului, împreună cu trei cartușe, dar nu au reușit să încarce arma cu cartușe pentru că s-au speriat de polițiști și le-au aruncat.

Verificată în registrul de stat al armelor s-a dovedit că aceasta nu figurează în baza de date. La moment polițiștii continuă documentarea cazului.

Sarcini:

1. Cu referire la acest caz, expuneți-vă părerea la care acte normative face referire acest subiect?
2. Considerați că polițiștii puteau să nu atragă atenție celor doi copii din motiv că misiunea acestora pe teren se referea la un alt scop (neadmiterea cazurilor de braconaj)?
3. Cum ați fi procedat voi în locul polițiștilor?
4. Care puteau fi consecințele pentru copii în cazul în care nu ar fi fost intervenția poliției?

Extras din acte normative:

Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Articolul 2. Poliția:

„Poliția este o instituție publică specializată a statului, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin activități de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, de prevenire, investigare și de descoperire a infracțiunilor și contravențiilor.”

Legea nr. 130/2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă, Articolul 6.

Acordarea dreptului de procurare, înstrăinare, deținere, port și folosire a armelor letale și neletale supuse autorizării și a munițiilor aferente:

„(...) (5) Dreptul de a deține armă se acordă numai pentru arme de autoapărare, de tir, de vânatoare și de colecție, oferind titularului posibilitatea de a păstra arma la domiciliu.

(6) Dreptul de a purta și de a folosi arme se acordă numai pentru armele de autoapărare, precum și pentru cele de apărare și de pază. Acest drept oferă titularului posibilitatea de a purta arma asupra sa și de a o folosi în scopul pentru care a fost autorizată procurarea ei, precum și în caz de legitimă apărare sau stare de necesitate, în condițiile prezentei legi.

(7) Dreptul de a deține arme de vânatoare se acordă, în condițiile prezentei legi, vânătorilor care sunt membri ai unor asociații de vânători legal constituite, care își desfășoară activitatea conform legislației privind regnul animal, care au susținut examenul pentru obținerea calității de vânător, care dețin carnet de vânător valabil, precum și sportivilor, antrenorilor de tir și colecționarilor de arme.

(8) Titularul dreptului de a deține arme de vânatoare poate purta și folosi armele înscrise în permisul de armă numai pe terenurile destinate vânatului pentru care este autorizat, precum și în tiruri de tragere autorizate în condițiile legii. (...).”

Subiectul 4. *SESIZAREA POLIȚIEI*

Argumentare:

La numărul **112** putem apela gratuit atunci când constatăm o stare de urgență cu privire la o persoană, la proprietatea cuiva sau la mediul înconjurător și este nevoie să intervină ambulanța, poliția sau pompierii. Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112 activează în beneficiul public, și are menirea să asigure în mod unitar, profesionist, apărarea vieții și sănătății

populației pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

În 2020, au fost înregistrate peste 2,5 milioane de apeluri la numărul unic de urgență **112**, numărul maxim de apeluri recepționate în intervalul de 24 de ore la numărul de urgență 112 este de 10 320, iar numărul minimal înregistrat este de 5 839 apeluri. Media zilnică de apeluri recepționate la 112 reprezintă aproximativ 7 100 de apeluri.¹

Numărul unic pentru apeluri de urgență **112** trebuie folosit doar atunci când este necesară intervenția serviciilor specializate de urgență. În caz contrar, în timp ce cineva face o glumă și cheamă organele de intervenție într-un anumit loc, acestea nu pot ajunge la cineva care chiar are nevoie de ajutor în momentele respective. Fiecare trebuie să cunoască consecințele unui apel non-urgent și să sune numai în situațiile de urgență.

În anul 2020 numărul apelurilor non-urgente a scăzut semnificativ față de anul 2019 dar este la fel un număr ridicat. Astfel, dacă în ianuarie – aprilie 2019 s-au înregistrat 686 071 (59,12%) apeluri care nu reprezentau urgențe, în anul 2020 numărul acestora a scăzut la 460 153 (52,2%).

Studiu de caz:

Luni, 9 noiembrie, un necunoscut a făcut un apel la 112, înregistrat la ora 13:45, și a spus că în incinta Curții de Apel Chișinău a fost amplasat un obiect explozibil, ceea ce însă nu corespundea realității. Ofițerii secției investigare infracțiuni din cadrul Direcției de Poliție a municipiului Chișinău au reușit să identifice persoana care a sunat al 112 și a anunțat că sediul Curții de Apel Chișinău ar fi minat. Acesta s-a dovedit a fi un bărbat de 44 de ani, care urma să fie judecat în aceea zi pentru comiterea unui furt. Acesta și-a recunoscut vina și le-a mărturisit polițiștilor că, în timp ce se afla în incinta Curții de Apel și aștepta să înceapă ședința de judecată într-un dosar în care este vizat, s-a apropiat de telefonul ce se află în holul clădirii și a efectuat apelul fals la serviciul unic 112. Totodată bărbatul a mai comunicat polițiștilor că a făcut o glumă fără să se gândească care pot fi consecințele și că în asemenea cazuri sunt implicate toate serviciile specializate. Pe cazul dat,

¹ <http://112.md/2021/01/11/peste-25-milioane-de-apeluri-au-fost-inregistrate-in-anul-2020-la-numarul-unic-de-urgenta-112-cu-aproape-20-la-suta-mai-putin-comparativ-cu-anul-2019/>

a fost inițiată o cauză penală în conformitate cu prevederile articolului 281 din Codul penal – Comunicarea mincinoasă cu bună-știință despre actul de terorism.

<https://www.facebook.com/politiacapitalei.md/videos/363420308052710/>

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus.
2. Cum considerați de ce oamenii legii au decis să cerceteze faptele bărbatului potrivit prevederilor art.281 din Codul penal și nu potrivit art.342 din Codul contravențional?
3. Ce părere aveți despre cetățenii care sună la numărul unic 112 fără a avea o urgență, cum ar fi – pentru a chema un taxi, pentru faptul că a fost înjurat acum câteva zile în urmă sau pentru a transmite felicitări, fiind într-o dispoziție de sărbătoare?
4. Formulați o recomandare pentru a evita apelurile false la 112.

Extras din acte normative:

Legea nr.174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112, Articolul 2. Noțiuni principale:

„(...) alertare falsă – înștiințare sau solicitare de ajutor intenționat falsă și/sau eronată, realizată prin apelarea numărului 112 pentru determinarea alarmării Serviciului 112 sau a intervenției serviciilor specializate de urgență în mod nejustificat;

apelare abuzivă – apelare repetată, cu rea intenție, a numărului 112, fără ca apelantul să justifice o stare care necesită intervenția serviciilor specializate de urgență;

apel involuntar – apelare a numărului 112 din greșeală;

apel de urgență – orice înștiințare sau solicitare de ajutor în caz de pericol pentru viața sau sănătatea populației, ordinea publică, integritatea proprietății sau a mediului efectuată la numărul 112 și care necesită intervenția serviciilor specializate de urgență; (...)”

Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, Articolul 342. Chemarea intenționat falsă a serviciilor specializate:

„Chemarea intenționat falsă a serviciului de salvatori și pompieri, a poliției, a serviciului de ajutor medical urgent, a altor servicii specializate

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore.”

Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002, Articolul 281. Comunicarea mincinoasă cu bună-știință despre actul de terorism:

„Comunicarea mincinoasă cu bună-știință despre pregătirea unor explozii, incendieri sau a altor acțiuni care periclitează viața oamenilor, cauzează daune materiale în proporții mari sau provoacă alte urmări grave

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 2 ani.”

Subiectul 5. *SECURITATEA PUBLICĂ*

Argumentare:

Conform datelor statistice furnizate de Serviciului Tehnologii Informaționale al MAI, pe parcursul a III luni ale anului 2021, în Republica Moldova au fost săvârșite 5925 infracțiuni, comparativ cu 6185, înregistrate în perioada analogică a anului 2020, ceea ce constituie o diminuare cu – 4,2 %. În perioada de referință, de către persoane cu vârsta de până la 18 ani și cu participarea acestora au fost săvârșite 153 (125 - 2020) infracțiuni, ceea ce constituie creștere cu 22,4%, față de perioada analogică a anului precedent.² Astfel, 2,5% din numărul total al infracțiunilor înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova sunt săvârșite de către copiii/adolescenții sau cu participarea acestora. De cele mai mult ori, adolescenții ajung după gratii pentru furturi, jafuri și acte de huliganism.

Studiu de caz:

Poliția a fost alertată pe 14 aprilie de către un trecător, precum că pe strada Vasile Lupu din mun. Chișinău, trei tineri au un comportament deosebit de obraznic și aruncă cu pietre în direcția unui bărbat, totodată au deteriorat și geamul unui magazin. La fața locului, paznicul magazinului, un bărbat în vârstă de 56 de ani, a spus polițiștilor că tinerii aveau un comportament neadecvat, iar la solicitările acestuia de a se liniști băieții au început să arunce cu pietre. Ulterior au fugit într-o direcție necunoscută. În urma acțiunilor întreprinse de către ofițerii de investigație, au fost identificați băieții, în vârstă de 17 și respectiv 18 ani, care au fost anterior cercetați pentru furt. În cadrul audierilor, aceștia și-au recunoscut vina. Poliția cercetează faptele.

<https://www.facebook.com/politiacapitalei.md/videos/497783921149656/>

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus.
2. Considerați că fapta descrisă este o infracțiune sau ar putea fi calificată ca și huliganism nu prea grav. Ce sancțiuni riscă acești tineri?
3. Cum considerați de ce adolescenții comit cel mai des furturi, jafuri și acte de huliganism?
4. Formulați un argument convingător pentru adolescenții din speță care să-i ajute să nu repete comportamentul descris.

Extras din acte normative:

Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, Articolul 354. Huliganismul nu prea grav:

„Huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice,

² <https://politia.md/ro/advanced-page-type/rapoarte-si-evaluari>

se sancționează cu amendă de la 6 la 30 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 60 de ore.”

Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002:

Articolul 64. Amenda

„(1) Amenda este o sancțiune pecuniară ce se aplică de instanța de judecată în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod.

(2) Amenda se stabilește în unități convenționale. Unitatea convențională de amendă este egală cu 50 de lei. (...).”

Articolul 70. Închisoarea

„(1) Închisoarea constă în privarea de libertate a persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni prin izolarea impusă a acesteia de mediul normal de viață și plasarea ei, în baza hotărârii instanței de judecată, pe un anumit termen, într-un penitenciar.

(2) Închisoarea se stabilește pe un termen de la 3 luni la 20 de ani.

(3) La stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduce la jumătate.

(3¹) La aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 pînă la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. În cazul în care instanța, ținînd cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată.

(4) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 25 de ani pentru adulți, 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 12 ani și 6 luni pentru minori, iar în caz de cumul de sentințe - de 30 ani pentru adulți, 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 15 ani pentru minori.”

Articolul 287. Huliganismul

„(1) Huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1050 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani.

(2) Aceeași acțiune săvârșită:

a) de o persoană care anterior a săvârșit un act de huliganism;

b) de două sau mai multe persoane

c) pe teritoriul sau în incinta unei instituții medico-sanitare publice ori private

d) împotriva medicului sau a lucrătorului medical aflat în exercițiul funcțiunii

se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani.

(3) Huliganismul agravat, adică acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), dacă au fost săvârșite cu aplicarea sau cu încercarea aplicării armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății,

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.”

Subiectul 6. INFRAȚIUNI ȘI CONSECINȚE. INSTITUȚII ÎN INVESTIGAȚIA INFRAȚIUNILOR

Argumentare:

Investigarea infracțiunilor reprezintă un proces de stabilire a adevărului cu privire la împrejurările și autorul comiterii faptelor penale, realizat de instituții/persoane împuternicite prin lege de a efectua acțiuni de urmărire penală, măsuri criminalistice și speciale de investigații în formele prevăzute de Codul de procedură penală și alte acte normative.

Aplicarea potențialului de care dispun toți cei implicați în înfăptuirea justiției penale este considerată un element necesar în realizarea echitabilă a acestui proces.

Având în vedere studiul de caz exemplificat la acest subiect, menționăm misiunea instituțiilor implicate suplimentar în operațiune:

- Inspectoratul național de investigații are următoarea misiune: relevarea, investigarea și descoperirea infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave, precum și a celor cu o rezonanță socială sporită, urmărirea și tragerea la răspundere penală a infractorilor deosebit de periculoși, organizarea, desfășurarea și dirijarea activităților speciale de investigații, curmarea criminalității organizate.
- Brigada de poliție cu destinație specială „Fulger” are drept misiune: apărarea ordinii și liniștii publice, a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a proprietății publice și private, la prevenirea și descoperirea infracțiunilor și altor încălcări ale legii în vigoare, prin metode și procedee specifice, inclusiv neutralizarea și capturarea infractorilor deosebit de periculoși, protecția persoanelor a căror viață este în pericol, eliberarea ostatecilor, respingerea atacurilor armate sau în grup, căutarea și reținerea delicvenților evadați de sub arest.

Studiu de caz:

La 5 noiembrie, în timpul nopții și până a ajunge acasă, soțul și-a sunat soția, amenințând-o cu viața dacă aceasta va da declarații împotriva lui, într-o cauză penală în care este vizat. Femeia a decis să plece de acasă, lăsând copiii în grija unei rude. Dimineață, bărbatul a venit acasă, în stare de ebrietate avansată, aplicându-i câteva lovituri de cuțit femeii care se afla cu copiii, a luat ostatici cei trei copii de 7, 4 și unul de numai un anișor.

Femeia a reușit să fugă și să anunțe polițiștii. Imediat la fața locului au intervenit mai multe echipaje de poliție, angajații Inspectoratului de Poliție Anenii Noi, cei de la Inspectoratul Național de Investigații (INI), mascații de la Brigada de poliție cu destinație specială „Fulger”, specialistul psiholog și procurorii.

După lungi tratative, bărbatul continua să țină cuțitul în regiunea gâtului copilului de 4 anișori, luat ostatic, amenințând că îl omoară. La un moment dat, șeful poliției observând că viața acestui copil este într-un pericol iminent a decis să intervină personal în forță, reușind să-l salveze. Exact în acel moment, datorită intervenției profesioniste a angajaților BPDS „Fulger” și cei de la INI, bărbatul a fost pus la pământ.

În timpul operațiunii de salvare, un angajat al poliției a fost rănit, având nevoie de îngrijiri medicale.

Bărbatul este tatăl biologic al copilului de un anșor, ceilalți doi copii fiind ai femeii din altă căsătorie. Acesta este fost militar în cadrul forțelor armate și are o pregătire fizică foarte bună.

Bărbatul a fost testat alcoolic, având în aerul expirat 0,71 mg/l.

Pe cazul dat a fost pornită o cauză penală, în baza art.280 alin. (2), lit. b) și c) din Codul penal al Republicii Moldova. Bărbatul a fost reținut pentru 72 ore.

Sarcini:

1. Analizați prevederile Codului penal din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus.
2. Argumentați rolul tuturor instituțiilor și a specialiștilor implicați în cadrul operațiunii descrise.
3. Ce părere aveți în legătură cu intervenția în forță a șefului poliției?
4. Ce sancțiune credeți că urmează a fi aplicată bărbatului din speță?

Extras din acte normative:

Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002, Articolul 280. Luarea de ostatici:

„(1) Luarea sau reținerea persoanei în calitate de ostatic și amenințarea cu omor, cu vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori cu reținerea în continuare a persoanei în această calitate cu scopul de a sili statul, organizația internațională, persoana juridică sau fizică ori un grup de persoane să săvârșească sau să se abțină de la săvârșirea vreunei acțiuni în calitate de condiție pentru eliberarea ostaticului

se pedepsește cu închisoare de la 5 la 10 ani.

(2) Luarea de ostatici săvârșită:

b) asupra a două sau mai multor persoane;

c) cu bună știință în privința unui minor sau a unei femei gravide ori profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei, care se datorează vârstei înaintate, bolii, dizabilității ori altui factor;

e) din interes material;

f) cu aplicarea violenței periculoase pentru viața sau sănătatea persoanei;

se pedepsește cu închisoare de la 6 la 12 ani cu (sau fără) amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale.

(3) Luarea de ostatici săvârșită:

a) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

b) cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății;

c) cu provocarea decesului victimei din imprudență;

d) cu provocarea altor urmări grave

se pedepsește cu închisoare de la 8 la 15 ani.”

Subiectul 7. URMĂRIREA PENALĂ

Argumentare:

Urmărirea penală este prima fază a procesului penal, care constă din activitatea desfășurată de organul de urmărire penală, unde sunt administrate și verificate probe necesare privind existența infracțiunii, identificarea făptuitorului, stabilirea răspunderii acestuia, ceea ce este necesar de a se cunoaște pentru a se trimite cazul în judecată.

Pentru buna desfășurare a urmăririi penale și respectiv a procesului penal și pentru a împiedica bănuitul (învinuitul/ inculpatul) să întreprindă anumite acțiuni negative asupra desfășurării procesului penal sau asupra asigurării executării sentinței pot fi aplicate măsuri preventive. Scopul acestor măsuri este de a asigura buna desfășurare a procesului penal, de a împiedica sustragerea suspectului sau a inculpatului de la urmărirea penală ori de la judecată sau de a preveni săvârșirea unei alte infracțiuni.

Cea mai severă dintre măsurile preventive stipulate în lege este arestarea preventivă. Orice detenție provizorie trebuie să satisfacă principiul legalității, să nu fie arbitrară, însemnând că nu trebuie să depășească un termen rezonabil și că autoritățile judiciare competente trebuie să examineze în mod regulat existența motivelor „relevante” și „suficiente” care justifică privarea de libertate. Menținerea persoanei în detenție provizorie trebuie să fie justificată și să se bazeze pe elemente precise și concrete, iar o justificare în baza motivelor generale ori stereotipate este inadmisibilă. Prin urmare, orice motiv invocat pentru justificarea arestului trebuie să fie bazat pe probe.

Studiu de caz:

La 18 iulie, în jurul orei 23.30, conducând automobilul de model „BMW”, deplasându-se pe drumul R-37 de la Ceadâr-Lunga spre Cantemir, MC a intrat pe partea carosabilului destinată circulației în sens opus, unde s-a tamponat cu automobilul de model „Honda Civic”, condus de NV, care îi avea în calitate de pasageri pe AG și VL. În rezultatul accidentului rutier, NV a decedat pe loc, iar lui VL i-a fost cauzată o vătămare medie a integrității corporale și a sănătății.

La urmărirea penală față de MC, în baza demersului procurorului, a fost aplicată măsura preventivă arestul pe un termen de 30 de zile. Judecătorul de instrucție a acceptat motivul arestării invocat de către procuror precum că „MC lucrează în Italia și se poate eschiva de la urmărirea penală și judecată”. În recursul său, MC a solicitat casarea încheierii judecătorului de instrucție și eliberarea lui sub control judiciar cu dreptul de a pleca peste hotarele Republicii Moldova. Curtea de Apel Comrat a dispus eliberarea lui MC pe cauțiune, stabilind cuantumul cauțiunii în mărime de 500 unități convenționale, ceea ce constituie 25.000 de lei.

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați situația descrisă la cadrul normativ propus.
2. În calitate de judecător de instrucție ce măsură preventivă ați fi aplicat în situația din speță?
3. Prezentați argumente pro și contra în legătură cu aplicarea în speță a arestului preventiv?
4. Cum credeți că se va finaliza urmărirea penală în acest caz?

Extras din acte normative:

Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003: „Articolul 175. Noțiunea și categoriile de măsuri preventive

(1) Măsurile cu caracter de constrângere prin care bănuitul, învinuitul, inculpatul este împiedicat să întreprindă anumite acțiuni negative asupra desfășurării procesului penal, securității și ordinii publice sau asupra asigurării executării sentinței constituie măsuri preventive.

(2) Măsurile preventive sunt orientate spre a asigura buna desfășurare a procesului penal sau a împiedica bănuitul, învinuitul, inculpatul să se ascundă de urmărirea penală sau de judecată, spre aceea ca ei să nu împiedice stabilirea adevărului ori spre asigurarea de către instanță a executării sentinței.

(3) Măsuri preventive sunt:

1) obligarea de a nu părăsi localitatea;

2) obligarea de a nu părăsi țara;

3) garanția personală;

4) garanția unei organizații;

5) ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport;

5¹) înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport;

6) transmiterea sub supraveghere a militarului;

7) transmiterea sub supraveghere a minorului;

8) liberarea provizorie sub control judiciar;

9) liberarea provizorie pe cauțiune;

10) arestarea la domiciliu;

11) arestarea preventivă.

(4) Arestarea la domiciliu și arestarea preventivă pot fi aplicate numai față de învinuit, inculpat. Transmiterea persoanei sub supraveghere se aplică numai față de minori. Transmiterea sub supraveghere a comandantului unității militare se aplică numai față de militari și față de supușii militari în timpul concentrărilor. Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport poate fi ca măsură preventivă principală sau ca măsură complementară la o altă măsură preventivă.

(5) Liberarea provizorie sub control judiciar și liberarea provizorie pe cauțiune sunt măsuri preventive de alternativă arestării și pot fi aplicate numai față de persoana în privința căreia s-a înaintat demers pentru arestare sau față de învinuitul, inculpatul care sunt deja arestați.

Articolul 176. Temeiurile pentru aplicarea măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

(2) Arestarea preventivă și măsurile alternative de arestare se aplică numai persoanei care este învinuită, inculpată de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 3 ani și doar în condițiile prevăzute de prezentul cod.

(3) La soluționarea chestiunii privind necesitatea aplicării măsurii preventive respective, procurorul și instanța de judecată vor aprecia și vor motiva, în mod obligatoriu, dacă măsura

preventivă este proporțională cu circumstanțele individuale ale cauzei penale, inclusiv luând în considerare:

- 1) caracterul rezonabil al bănuielii, gravitatea și gradul prejudiciabil al faptei incriminate, apreciate în fiecare caz individual, însă fără a se pronunța asupra vinovăției;
- 2) personalitatea și caracterizarea bănuितului, învinuitului, inculpatului, inclusiv la momentul de comitere a faptelor încriminate;
- 3) vârsta și starea sănătății sale;
- 4) ocupația sa;
- 5) situația familială și prezența persoanelor întreținute;
- 6) starea sa materială, veniturile, posesia bunurilor imobile sau a altor proprietăți;
- 7) deținerea unui loc permanent de trai, deținerea unui loc permanent ori temporar de muncă;
- 8) alte circumstanțe esențiale prezentate de bănuित, învinuit, inculpat sau de către procuror, organul de urmărire penală.

(4) În cazul în care lipsesc temeiuri pentru aplicarea unei măsuri preventive față de bănuित, învinuit, inculpat, de la acesta se obține obligația în scris de a se prezenta la citarea organului de urmărire penală sau a instanței și de a le informa despre schimbarea domiciliului.

Articolul 185. Arestarea preventivă

(1) Arestarea preventivă constă în deținerea învinuitului, inculpatului în stare de arest în locurile și în condițiile prevăzute de lege. Arestarea preventivă constituie o măsură excepțională și se dispune doar atunci când se demonstrează că alte măsuri nu sunt suficiente pentru a înlătura riscurile care justifică aplicarea arestării.

(2) Arestarea preventivă poate fi aplicată în cazurile și în condițiile prevăzute în art.176, luând în considerare și dacă:

- 1) învinuitul, inculpatul nu are loc permanent de trai pe teritoriul Republicii Moldova;
- 3) învinuitul, inculpatul a încălcat condițiile altor măsuri preventive aplicate în privința sa ori a încălcat ordonanța de protecție în cazul violenței în familie;
- 4) există probe suficiente asupra faptului că învinuitul, inculpatul, aflându-se în libertate, prezintă un risc iminent pentru securitatea și ordinea publică.

(2¹) Motivul prevăzut la alin. (2) pct. 1) se ia în considerare în cazul în care învinuitul, inculpatul a refuzat să comunice locul permanent de trai.

(3) La soluționarea chestiunii privind arestarea preventivă, judecătorul de instrucție sau instanța de judecată are obligația să examineze prioritar oportunitatea aplicării altor măsuri preventive, neprivative de libertate, apoi a celor alternative arestului preventiv, și să respingă demersul privind aplicarea arestării preventive atunci când acesta nu este motivat suficient sau dacă motivele invocate nu sunt susținute prin probe care confirmă temeiurile rezonabile de aplicare. Judecătorul de instrucție sau instanța de judecată are dreptul să dispună oricare altă măsură preventivă prevăzută la art. 175.

(3¹) Arestarea preventivă nu se aplică, iar persoana față de care s-a aplicat arestul preventiv se eliberează din arest, cu sau fără aplicarea unei alte măsuri preventive, în cazul depunerii cauțiunii stabilite de instanța de judecată, la cererea învinuitului, inculpatului, în cazul comiterii infracțiunilor prevăzute la art. 190 alin. (1) și (2), art. 191 alin. (1) și (2), art. 223, 224, 225, 226, 227, art. 228 lit. a) și b), art. 241, 242, 244, 244¹, 246, 246¹, 250, 257, 258, 262, 263 din Codul penal.

(4) În încheierea privind arestarea preventivă se vor indica motivele care justifică insuficiența altor măsuri preventive pentru înlăturarea riscurilor ce au servit ca temei pentru aplicarea arestării preventive. Încheierea privind arestarea preventivă poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.”

Subiectul 8. *EXPERTIZA CRIMINALISTICĂ*

Argumentare:

Reprezentantul organului de urmărire penală sau judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege. Nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată.

Expertiza judiciară reprezintă activitatea de cercetare științifico-practică desfășurată în cadrul procesului penal, în scopul aflării adevărului prin efectuarea unor cercetări metodice, cu aplicarea de cunoștințe speciale și procedee tehnico-științifice pentru formularea unor concluzii argumentate cu privire la anumite fapte, circumstanțe, obiecte materiale, fenomene și procese, corpul și psihicul uman, ce pot servi drept probe într-un proces judiciar.

Studiu de caz:

Un moldovean de 40 de ani care, aflându-se în Italia, mai mulți ani în urmă a furat 120 de roți de cașcaval „Parmigiano Reggiano”, în valoare de 50.000 de euro, a fost găsit de autoritățile italiene. Urma care a dus la prinderea lui este, de fapt, țigara fumată de făptaș, pe mucusul căreia a rămas ADN-ul acestuia.

Moldoveanul era stabilit la Parma. Oamenii legii au supus mucusul țigării, lăsat la locul faptei, unei analize biologice și au observat că ADN-ul necunoscutului

delicvent coincide cu un tampon prelevat recent de la un moldovean, cercetat penal pentru altă infracțiune.

Furtul a avut loc la fabrica de lactate „La Collina”, pe 19 iulie 2013. Făptașul a forțat ușa și a intrat în depozit, furând 120 de roți de cașcaval, scrie presa italiană.

Acum investigațiile vizează căutarea complicilor actualului suspect.

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și evidențiați trăsăturile specifice ale unei expertize criminalistice.
2. Argumentați rolul expertizei/analizei biologice (implicit a testului ADN) în procesul de administrare a probelor.
3. Ce alte probe considerați că ar fi posibil de acumulat în condițiile în care infracțiunea a fost înlăptuită cu mai mulți ani în urmă?
4. Ce putem învăța din acest studiu de caz?

Extras din acte normative:

Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003:

Articolul 93. Probele

„(1) Probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

(2) În calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace:

1) declarațiile bănuțului, învinuțului, inculpatului, ale părții vătămăte, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului;

2) raportul de expertiză judiciară;

3) corpurile delictive;

4) procesele-verbale privind acțiunile de urmărire penală și ale cercetării judecătorești;

5) documentele (inclusiv cele oficiale);

6) înregistrările audio sau video, fotografiile;

7) constatările tehnico-științifice și medico-legale;

8) actele procedurale în care se consemnează rezultatele măsurilor speciale de investigații și anexele la ele, inclusiv stenograma, fotografiile, înregistrările și altele;

9) procesele-verbale de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele și procesele-verbale de consemnare a opiniei organului de control de stat al activității de întreprinzător, emisă conform prevederilor art. 276¹ dacă nu a fost expusă într-un proces-verbal de control.

10) procesul-verbal de control, întocmit în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător, un alt act de control/administrativ cu caracter decizional, întocmit de un organ de control în rezultatul unui control efectuat conform legislației speciale în vigoare. (...)

Articolul 142. Temeiurile pentru dispunerea și efectuarea expertizei judiciare

(1) Expertiza se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. Posedarea unor asemenea cunoștințe specializate de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către judecător nu exclude necesitatea dispunerii expertizei judiciare. Dispunerea expertizei judiciare se face, la cererea părților, de către organul de urmărire penală, procuror sau de către instanța de judecată, precum și din oficiu de către organul de urmărire penală sau procuror.

(2) Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor. În acest caz, organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată este obligată să remită instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară materialele necesare efectuării expertizei judiciare. Raportul de expertiză judiciară întocmit la cererea părților se prezintă de către parte organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată, se anexează la materialele cauzei penale și urmează a fi apreciat în coroborare cu alte probe. În cazul în care, reieșind din concluziile formulate de experți în rapoartele de expertiză judiciară anterioare, se constată inoportunitatea dispunerii expertizei judiciare solicitate de către părți, iar efectuarea unei alte expertize judiciare va condiționa tergiversarea procesului penal, organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată respinge cererea părților. (...)

UNITATEA II: SANȚIUNI ȘI APLICAREA LOR

Subiectul 1. Sistemul de drepturi și responsabilități

Argumentare:

Este important ca atât noi, cât și cei din jurul nostru, să respectăm actele normative și regulile stabilite în societate. Dacă toți ar fi corecți și drepturile noastre ar fi protejate, atunci în caz de concurs, câștig ar avea cel mai bun. Astfel, dreptatea și siguranța există atunci când regulile sunt respectate, iar cel care a încălcat regula își asumă consecințele sau eventual este sancționat.

Studiu de caz:

Alina este absolventă a clasei a IX-a în cadrul unui liceu cu tradiții din mun. Chișinău. În timpul probei de examen la disciplina „Limba și literatura română”, într-un moment de neatenție al asistentului, Alexandru a reușit să utilizeze notițele care le avea pregătite din timp. El a avut nevoie de puțin timp pentru a-și aminti subiectul și a lucra în continuare pe test. Alina a observat că Alexandru, colegul ei de clasă, copiază, dar a hotărât să lucreze în continuare în lucrarea sa. Alina a obținut nota 8 la acest examen, iar Alexandru a obținut o notă de 9. La alte 2 probe de examen atât Alina, cât și Alexandru au primit note de 8. În final, media de 8,33 a fost suficientă pentru Alexandru pentru a fi admis la studii în liceul în care a studiat până în clasa a IX-a. În același timp, Alina nu a fost admisă la liceul în care și-a făcut studiile de gimnaziu și a aplicat pentru admitere la un liceu cu un rating mai mic.

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus.
2. Ce părere aveți despre comportamentul Alinei și a lui Alexandru?
3. Cum ați fi procedat voi în locul Alinei?
4. Formulați o recomandare, un sfat pentru copii/tineri/tinere aflați în situații similare.

Extras din acte normative:

Constituția Republicii Moldova, Articolul 35, Dreptul la învățătură:

- (1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instruire și de perfecționare.*
- (2) Statul asigură, în condițiile legii, dreptul de a alege limba de educare și instruire a persoanelor.*
- (3) Studiarea limbii de stat se asigură în instituțiile de învățământ de toate gradele.*
- (4) Învățământul de stat este gratuit.*
- (5) Instituțiile de învățământ, inclusiv cele nestatale, se înființează și își desfășoară activitatea în condițiile legii.*
- (6) Instituțiile de învățământ superior beneficiază de dreptul la autonomie.*
- (7) Învățământul liceal, profesional și cel superior de stat este egal accesibil tuturor, pe bază de merit.*
- (8) Statul asigură, în condițiile legii, libertatea învățământului religios. Învățământul de stat este laic.*
- (9) Dreptul prioritar de a alege sfera de instruire a copiilor revine părinților*

Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014, Articolul 30. Misiunea învățământului liceal:

„Învățământul liceal asigură dezvoltarea la elevi a competențelor definite prin Curriculumul național și consilierea lor în alegerea traseului educațional sau profesional individual către învățământul superior sau învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar, în funcție de potențial, vocație și performanțe.”

Regulamentul cu privire la examenele naționale de absolvire a gimnaziului, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.48/2018:

„(...)106. Candidații nu au dreptul să dețină materiale interzise: tabele, manuale, dicționare, ceruză, notițe, calculatoare de buzunar, telefoane mobile, ceas, stații de emisie-recepție a informației, alte dispozitive electronice sau alte surse de informare, indiferent dacă au fost sau nu folosite materialele interzise.

107. Candidații nu au dreptul să faciliteze rezolvarea testului de examen de către alți candidați sau/și să fraudeze examenele de absolvire a gimnaziului sub orice formă.

(...)153. Încălcările comise de către candidați și/sau de către persoanele implicate în organizarea și desfășurarea examenelor de absolvire a gimnaziului la aplicarea prezentului regulament atrag după sine sancțiuni, după cum urmează:

- 1) Candidații care sunt surprinși copiind sau transmițând soluții cu privire la rezolvarea subiectelor, sunt eliminați de la proba respectivă, iar testul este anulat, prin proces-verbal, cu mențiunea „test anulat pentru fraudă”. Testul anulat nu se verifică. Candidații respectivi pot susține repetat examenul în sesiunea suplimentară. (...)”*

Subiectul 2. *SISTEMUL ORGANELOR DE DREPT DIN REPUBLICA MOLDOVA*

Argumentare:

Urmărirea penală se caracterizează prin divizarea atribuțiilor procesuale la urmărirea penală între procuror și ofițerul de urmărire penală – procurorul exercită funcția de conducere a urmăririi penale, confirmă sau adoptă hotărâri procesuale, specifice pentru această fază. La rândul său, ofițerul de urmărire penală, are rolul de a colecta probele necesare în vederea descoperirii infracțiunii și depistării infractorului. La investigarea unei infracțiuni se realizează îmbinarea regulii independenței procurorului și ofițerului de urmărire penală cu regulile subordonării ierarhice – procurorul, în exercitarea atribuțiilor sale, este independent și se supune numai legii. La fel, el execută indicațiile scrise de procurorul ierarhic superior, pe când ofițerii de urmărire penală, fiind și ei independenți, se supun indicațiilor scrise de procuror. Independența ambilor subiecți aici îi face să acționeze conform propriei convingeri, dacă nu este prevăzut în legislație că este necesar un acord scris al procurorului ierarhic superior.

O altă condiție generală a urmăririi penale se referă la lipsa de publicitate a urmăririi penale – urmărirea penală este confidențială, ceea ce e prevăzut și în Codul de procedură penală. Confidențialitatea se aplică anume pentru a exclude aflarea despre concluziile investigației din partea învinutului și a altor persoane care sunt interesate.

Studiu de caz:

Un grup de 7 persoane, cu vârstele cuprinse între 17 și 41 de ani, care au pus în aplicare o schema de introducere a drogurilor pe teritoriul unui penitenciar, au fost identificați și reținuți, în rezultatul colaborării comune a ofițerilor de investigație și urmărire penală a Inspectoratului de Poliție Botanică și ai Direcției de Poliție a mun. Chișinău a IGP, în comun cu procurorii Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Botanică și

angajații penitenciarului Lipceni.

Aceștia, pe parcursul a două luni, au documentat activitatea infracțională a grupului de suspecți, care se ocupau cu dobândirea drogurilor, camuflarea, și introducerea acestora în Penitenciar, activitate coordonată de un deținut din interiorul penitenciarului.

În această perioadă forțele de ordine au acumulat probe concludente și au stabilit că, fiecare din membrii grupului avea scopul și rolul său bine determinat la realizarea drogurilor.

În rezultatul perchezițiilor efectuate de polițiști și procurori atât la domiciliile figuranților, cât și în automobilele acestora, au fost depistate și ridicate droguri de tip „Marijuana” cu masa totală de 15 kg, telefoane mobile utilizate în scopul săvârșirii infracțiunii, carduri bancare, instrumente și obiecte pentru împachetarea drogurilor.

Concomitent cu perchezițiile efectuate, angajații penitenciarului au dispus efectuarea percheziției în celula deținutului, la care a fost depistat și ridicat un telefon mobil cu ajutorul căruia ultimul organiza introducerea drogurilor în penitenciar.

Valoarea drogurilor ridicate de forțele de ordine constituie circa 2 250 000 lei, acestea au fost ridicate, sigilate și expediate pentru efectuarea expertizelor de rigoare. Totodată de către forțele de ordine sunt demarate acțiuni speciale de investigații și de urmărire penală în vederea documentării tuturor circumstanțelor.

Persoanele au fost arestate pentru un termen de 30 de zile, iar conform legislației penale în vigoare aceștia riscă închisoare pe un termen de la 7 la 15 ani.

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus.
2. Argumentați rolul instituțiilor implicate în cadrul operațiunii descrise.
3. Prezentați argumente pro și contra ale colaborării comune a ofițerilor de investigație și urmărire penală, în comun cu procurorii și alte autorități de stat?
4. Formulați un argument convingător pentru tânărul de 17 ani ca să nu se implice în viitor în activitatea unor grupări criminale.

Extras din acte normative:

Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003:

Articolul 56. Conducătorul organului de urmărire penală și atribuțiile lui

„(...) (2³) Conducătorul organului de urmărire penală coordonează activitatea ofițerilor de urmărire penală și acordă asistență metodică la efectuarea urmăririi penale, contribuie la obținerea datelor și materialelor necesare, ia măsuri în vederea executării în termen a misiunilor ofițerilor de urmărire penală privind efectuarea măsurilor speciale de investigații.

Articolul 57. Ofițerul de urmărire penală și atribuțiile lui

(1) Ofițerul de urmărire penală este persoana care, în numele statului, în limitele competenței sale, efectuează urmărirea penală în cauze penale și exercită alte acțiuni prevăzute expres de lege. (...)

(4) În exercitarea atribuțiilor procesuale, ofițerul de urmărire penală decide, în mod independent, cu privire la orientarea urmăririi penale și efectuarea acțiunilor de urmărire penală, cu excepția cazurilor când legea prevede încuviințarea, autorizarea sau confirmarea acestora de către procuror ori, după caz, de către judecătorul de instrucție. Ofițerul de urmărire penală se supune prevederilor prezentului cod și indicațiilor scrise ale procurorului și ale conducătorului organului de urmărire penală. Orice imixtiune în activitatea ofițerului de urmărire penală este interzisă.

(4¹) Dacă nu este de acord cu decizia sau indicația conducătorului organului de urmărire penală ori a procurorului privind efectuarea unor acțiuni de urmărire penală, ofițerul de urmărire penală o va contesta imediat, dar nu mai târziu de 3 zile, înaintând procurorului care conduce urmărirea penală sau, respectiv, procurorului ierarhic superior materialele aferente și obiecțiile sale scrise.”

Legea nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații:

„Articolul 3. Principiile activității speciale de investigații

Activitatea specială de investigații se bazează pe principiile:

- a) legalității;
- b) respectării drepturilor și libertăților persoanei;
- c) oportunității și inofensivității;
- d) îmbinării metodelor publice și secrete;
- e) cooperării cu alte autorități de stat;
- f) deideologizării și nepărtinității.”

Subiectul 3. SANȚIUNI ÎN CAZUL CONTRAVENȚIILOR. ASPECTE ALE CODULUI CONTRAVENȚIONAL

Argumentare:

Publicarea subiectelor pentru examenele de absolvire a gimnaziului și de bacalaureat și/sau a soluțiilor la acestea până la începerea examenului respectiv sau pe durata desfășurării acestuia, se sancționează contravențional potrivit art.330⁴ din Codul contravențional al Republicii Moldova.

Este de menționat că, art. 330⁴ a fost introdus în Codul contravențional al Republicii Moldova prin Legea nr.34/2015, în vigoare de la 14 aprilie 2015, fiind elaborat ca o măsură suplimentară în vederea prevenirii și combaterii fraudei la examenul de bacalaureat.

În anul 2015, pe faptele prevăzute în art.330⁴ din Codul contravențional au fost întocmite și transmise în instanța de judecată pentru aplicarea amenzii contravenționale 14 procese-verbale cu privire la contravenții, inclusiv în 4 cazuri au fost identificați contravenienți persoane juridice. Datorită acțiunilor de informare la acest subiect, în următorii ani numărul contravențiilor a fost redus considerabil.

În acest context, subliniem că o evaluare corectă și transparentă, care asigură că fiecare elev obține rezultate conform meritelor, le oferă tinerilor șanse egale de a-și alege și construi o carieră profesională și generează schimbări semnificative de atitudine în întreg procesul educațional. În cazul exemplificat, cu atât mai grav este faptul că divulgarea conținutului subiectelor de examene a fost realizată de către un asistent împuternicit să asigure corectitudinea examenului.

Studiu de caz:

La 10 iunie 2016, după începutul probei de examen de bacalaureat la limba străină au fost publicate pe unele portaluri de știri dar și, în special, pe unele rețele de socializare subiecte și răspunsuri la proba de examen respectivă.

Examinările efectuate au confirmat fotografierea și transmiterea conținutului testului la „Limba engleză” de către doamna C.N., asistentă în Centrul de Bacalaureat Liceul Teoretic „Alexandr Pușkin”, or. Ungheni.

C.N. fiind numită în calitate de asistent la examenul de bacalaureat, folosindu-se intenționat de atribuțiile sale, contrar obligațiilor de serviciu a publicat prin fotografiere subiectele pentru examenul de bacalaureat pe durata desfășurării acestuia. În ședința de judecată, C.N. a recunoscut vina în fapta comisă și a fost de acord cu procesul verbal intentat în privința ei.

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus.
2. Ce părere aveți despre acțiunile asistentului din cazul descris?
3. Prezentați argumente pro și contra privind necesitatea contravenției de la art.330⁴ din Codul contravențional? În ce condiții considerați că această contravenție ar putea fi exclusă?
4. În opinia voastră, care este rolul unei evaluări corecte și transparente?

Extras din acte normative:

Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014, Articolul 44. Evaluarea rezultatelor școlare
„(1) Evaluarea rezultatelor școlare are ca obiectiv evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor elevilor în baza standardelor educaționale de stat. (...)
(6) Examenele de absolvire a învățământului gimnazial și liceal se desfășoară în baza unui regulament elaborat de entitatea națională cu funcții de evaluare și examinare și aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.
(7) Se interzice publicarea subiectelor examenelor de absolvire a gimnaziului și de bacalaureat, precum și a soluțiilor la acestea, până la începerea examenului respectiv sau pe durata desfășurării acestuia. Încălcarea prevederilor prezentului alineat se pedepsește conform legislației în vigoare.”

Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, Articolul 330⁴. Publicarea subiectelor pentru examenele de absolvire a gimnaziului și de bacalaureat, precum și a soluțiilor la acestea:
„Publicarea subiectelor pentru examenele de absolvire a gimnaziului și de bacalaureat și/sau a soluțiilor la acestea până la începerea examenului respectiv sau pe durata desfășurării acestuia se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu amendă de la 150 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura anumite activități pe un termen de la 3 luni la un an.”

REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA EXAMENUL NAȚIONAL DE BACALAUREAT,
Aprobat prin Ordinul nr. 47 din 23 ianuarie 2018

”Secțiunea 6. Centrul de bacalaureat

41. *Atribuțiile asistenților în Centrul de Bacalaureat sunt:*

m) nu permit scoaterea/introducerea din/în sala de examen a testelor de examen, a materialelor ce conțin rezolvări ale subiectelor de examen;”

Subiectul 4. SANCTIUNI ÎN CAZUL INFRACTIUNILOR. ASPECTE ALE CODULUI PENAL

Argumentare:

Una din modalitățile de tentativă a fraudării examenului de bacalaureat a fost de a se prezenta în locul candidaților alți candidați/cetățeni. Lucrările de examen ale candidaților care au „împuternicit” alte persoane să scrie proba lor de examen au fost anulate și candidații au fost eliminați din examen. Cu referire la persoanele care, pe parcursul probei de examen, s-au prezentat în locul candidaților au fost sesizate organele poliției pentru a fi cercetate penal, de comun cu acțiunile candidatului. Având în vedere faptul că persoana care înlocuiește candidatul se prezintă la examen cu buletinul ultimului, este complicat de a stabili identitatea acesteia. În același timp, candidatul care ar putea comunica cine este persoana care l-a înlocuit la examen, refuză să ofere această informație și, fiind cercetat penal în același dosar, nu poate fi silit să mărturisească împotriva sa.

Studiu de caz:

Potrivit rechizitoriului, L.Ș. a fost trimis în judecată, fiind învinuit de faptul că, cu scopul obținerii unei note mai înalte la examenul de matematică la sesiunea suplimentară de bacalaureat, a instigat persoana nestabilă de către organul de urmărire penală la săvârșirea falsului în declarații.

Astfel, L.Ș. fiind elev al clasei a XII-a la Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din mun. Chișinău, știind cu certitudine că nu se va prezenta la sesiunea suplimentară la proba de examen la matematică, la data și locul nestabil de către organul de urmărire penală, a instigat și determinat persoana necunoscută, să susțină în locul său proba de examen la matematică la sesiunea suplimentară de bacalaureat, pentru ce i-a transmis acestuia buletinul său de identitate.

Așa dar, persoana necunoscută de către organul de urmărire penală, s-a prezentat la Centrul de bacalaureat în incinta Liceului Teoretic „Alec Russo”, amplasat pe str. Alec Russo 10/2, mun. Chișinău, unde prezentându-se din numele lui L.Ș., elev la Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” și prezentând buletinul acestuia, a scris proba la matematică.

Ulterior, de către personalul Centrului de monitorizare al Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare au fost vizualizate imaginile video din Centrul de bacalaureat, unde s-a constatat că în Centrul de bacalaureat Liceul Teoretic „Alec Russo” din mun. Chișinău la locul candidatului L.Ș. este o altă persoană necunoscută decât candidatul din cadrul Liceului Teoretic „Mihail Sadoveanu”.

Procurorul a calificat acțiunile lui L.Ș. conform următoarelor elemente constitutive: instigarea la săvârșirea falsului în declarații adică instigarea la declarația necorespunzătoare adevărului făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe pentru sine, atunci când potrivit legii sau împrejurărilor, declarația servește pentru producerea acestor consecințe.

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus.
2. Cum apreciați acțiunile absolventului L.Ș.?
3. Ce sancțiune considerați că urmează a fi aplicată?

4. Ce putem învăța din acest studiu de caz?

Extras din acte normative:

Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002:

„Articolul 41. Participația

Se consideră participație cooperarea cu intenție a două sau mai multor persoane la săvârșirea unei infracțiuni intenționate.

Articolul 42. Participanții

(1) Participanții sunt persoanele care contribuie la săvârșirea unei infracțiuni în calitate de autor, organizator, instigator sau complice. (...)

(4) Se consideră instigator persoana care, prin orice metode, determină o altă persoană să săvârșească o infracțiune.”

Articolul 352¹. Falsul în declarații

„(1) Declarația necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice, pentru sine sau pentru o terță persoană, atunci când, potrivit legii sau împrejurărilor, declarația servește pentru producerea acestor consecințe, se pedepsește cu amendă în mărime de până la 950 unități convenționale sau cu închisoare de până la 1 an cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani. (...)”

REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA EXAMENUL NAȚIONAL DE BACALAUREAT, Aprobat prin Ordinul nr. 47 din 23 ianuarie 2018

Secțiunea 5. Accesul în Centrul de Bacalaureat/ sălile de examen

”117. Accesul candidaților în Centrul de Bacalaureat și sălile de examen este permis în baza actului de identitate (buletin de identitate, buletin provizoriu, pașaport pentru cetățenii Republicii Moldova, permis de ședere pentru cetățenii străini care își fac studiile în Republica Moldova) cu 30 de minute înainte de începerea probei.

118. Candidatul, la intrarea în Centrul de Bacalaureat, prezintă actul de identitate, pentru a fi verificată identitatea persoanei și prezența ei în listele candidaților care susțin examenul în centrul respectiv. ”

Subiectul 5. *SISTEMUL DE APLICARE A SANȚIUNILOR*

Argumentare:

În viziunea Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), un stat poate în mod legitim să prevadă în legislația sa sancțiuni penale mai ușoare pentru anumite categorii de persoane, de exemplu pentru femei și copii, pentru care astfel de dispoziții constituie un „progres social”.

Răspunderea penală a minorilor este condiționată de vârsta și de starea psihofizică a acestora în momentul comiterii faptei prevăzute de legea penală.

Sanționarea infractorilor minori impune ca instanța să efectueze o analiză atentă a circumstanțelor de săvârșire a faptei și a personalității minorului care răspunde penal, pentru a determina regimul sancționator adecvat.

În acest context, capacitatea penală va fi raportată la momentul la care minorul, având o dezvoltare psihică în conformitate cu vârsta acestuia, are capacitatea de a distinge între un comportament socialmente acceptabil, în conformitate cu norma de drept, și un altul inacceptabil din punct de vedere social și totodată sancționabil din punct de vedere penal..

Studiu de caz:

<https://nordnews.md/video-un-minor-din-balti-a-izbucnit-in-lacrimi-in-fata-judecatorului-ce-a-savarsit-adolescentul/>

Cu lacrimi în ochi, așa și-a primit sentința minorul din Bălți care, împreună cu încă doi copii a răpit și vandalizat peste 200 de mașini. Timp de doi ani, adolescenții s-au aflat sub urmărire penală. Chiar și așa, infractorii nu au încetat să încalce legea. Culmea e că spre finalul anchetei penale, inculpatul cu cele mai multe capete de acuzare era cel care apela polițiștii și le comunica locul aflării automobilelor furate.

„Începutul infracțional al copilului începe cu luna aprilie 2019. Avem deja doi ani. Au fost condamnați trei minori, prin sentință. În rechizitorii erau cu mult mai mulți. Cineva dintre ei au pledat pentru procedura simplificată, când inculpatul recunoaște probele prezentate de procuror și judecata deja nu mai examinează aceste probe. Dintre toți, aceștia trei au mers în procedura simplificată și în privința altor minori s-a disjunctat cauza penală”, a declarat judecătorul Andrei Guțu.

Minorul de 16 ani a fost judecat pe 77 de episoade penale. Acesta a fost privat de libertate pentru următorii patru ani. Cel de-al doilea minor a fost acuzat de cinci infracțiuni, iar ultimului i-a fost înaintată o singură învinuire.

Minorii spărgeau autoturismele, făceau o tură prin oraș, după care le abandonau.

„Pe motivul multitudinii de infracțiuni, am fost nevoiți să-i dăm pedeapsa cu închisoare, cea mai aspră pedeapsă. Eu mă străduiam să-i spun acestui copil, după ședință, îl rugam: „Uite, abține-te, nu mai săvârși infracțiuni”, el îmi spune „bine, bine”. Ultimele două ședințe au fost preconizate pentru 24 martie și 7 aprilie 2021, când a fost pronunțată ședința, iată în această perioadă de 12 zile, acest minor a săvârșit alte 26 de infracțiuni. Începând cu vârsta de 14 ani, pentru infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, inclusiv pentru furt și răpire, de la 14 ani persoana poartă răspundere penală”, a spus magistratul.

Pentru infracțiuni similare, un adult ar fi fost condamnat la zeci de ani de pușcărie.

„Legislația prevede că termenul pentru minori se stabilește din maximum pedepsei redus la jumătate. În afară de aceasta, mai avem procedura simplificată, prevăzută de articolul 364 prim, CPP, care permite ca din reducerea asta să mai facem încă o reducere cu 1/3. Conform Art. 79 Cod Penal, minoratul se consideră ca o situație excepțională și în cazul dat, legislatorul permite judecătorului să coboare mai jos de limita prevăzută de lege, însă nu mai puțin de trei luni”, a adăugat judecătorul.

Celui de-al doilea complice s-a ales cu o pedeapsă condiționată.

„În privința altui minor a fost aplicată pedeapsa condiționată. Au fost stabiliți 2 ani de închisoare condiționat, cu perioadă de probațiune. Dacă în perioada de probațiune de doi ani, el nu va săvârși o altă infracțiune, el rămâne cu executarea pedepsei condiționate”.

În privința celui de al treilea minor, a fost prezentată o cerere de împăcare, care a scutit copilul de pedeapsa penală.

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus.
2. Cum apreciați acțiunile comise de către cei 3 copii din situația descrisă?
3. În funcția de judecător, ce sancțiuni ați fi aplicat primului adolescent de 16 ani care a fost judecat pentru 77 de episoade penale?
4. Putea fi prevenite aceste consecințe sau nu, argumentați răspunsul?

Extras din acte normative:

Legea nr.338/1994 privind drepturile copilului, Articolul 28. Ocrotirea drepturilor copilului în cazul tragerii la răspundere a acestuia:

(1) Statul apără dreptul copilului la libertatea personală.

(2) Reținerea sau arestarea copilului sunt aplicate doar ca măsuri excepționale și numai în cazurile prevăzute de legislație. În cazul reținerii sau arestării copilului, părinții sau persoanele subrogatorii legale ale acestuia sunt informați de îndată .

(3) Copiii reținuți sau arestați sunt ținuti sub arest separat de adulți și de copiii condamnați .

(4) Nici pedeapsa capitală, nici închisoarea pe viață nu pot fi aplicate pentru infracțiunile comise de persoana sub vârsta de 18 ani.

(5) În procesul dezbaterilor judiciare în care figurează copii este obligatorie participarea apărătorului și pedagogului. La examinarea de către instanța de judecată a litigiului privind educația copilului este obligatorie participarea autorității tutelare.”

Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002:

Articolul 54. Liberarea de răspundere penală a minorilor

„(1) Persoana în vârstă de până la 18 ani care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală în conformitate cu prevederile procedurii penale dacă s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

(2) Persoanelor liberate de răspundere penală, în conformitate cu alin.(1), li se aplică măsurile de constrângere cu caracter educativ, prevăzute la art.104.

Articolul 60. Prescripția tragerii la răspundere penală

(...) (7) Termenele prescripției de tragere la răspundere penală se reduc pe jumătate pentru persoanele care la data săvârșirii infracțiunii erau minori.

Articolul 70. Închisoarea

(...) (4) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 25 de ani pentru adulți, 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 12 ani și 6 luni pentru minori, iar în caz de cumul de sentințe - de 30 ani pentru adulți, 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 15 ani pentru minori.

Articolul 79. Aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege

(1) Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională. Săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională. (...)

Articolul 104. Aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter educative

(1) Persoanelor liberate de răspundere penală în conformitate cu art. 54 sau de pedeapsă penală în conformitate cu art. 93 li se aplică următoarele măsuri de constrângere cu caracter educativ:

a) avertismentul;

b) încredințarea minorului pentru supraveghere părinților, persoanelor care îi înlocuiesc sau organelor specializate de stat;

c) obligarea minorului să repare daunele cauzate. La aplicarea acestei măsuri se ia în considerare starea materială a minorului;

d) obligarea minorului de a urma un curs de reabilitare psihologică;

e) obligarea minorului de a urma cursul de învățământ obligatoriu;

f) obligarea minorului de a participa la un program probațional.

(2) Enumerarea de la alin.(1) are un caracter exhaustiv.

(3) Minorului îi pot fi aplicate concomitent câteva măsuri de constrângere cu caracter educativ.

(4) În cazul eschivării sistematice a minorului de la măsurile de constrângere cu caracter educativ, la propunerea organului de stat specializat, procurorul anulează măsurile aplicate și trimite cauza în instanța de judecată, iar în cazul în care măsurile respective au fost stabilite de către instanța de judecată, aceasta le anulează și dispune trimiterea cauzei penale la procuror sau, după caz, stabilește o pedeapsă prevăzută de lege pentru fapta săvârșită.

(5) Măsurile de constrângere cu caracter educativ se aplică minorilor până la atingerea majoratului, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei săvârșite.”

Subiectul 6. EXECUTAREA PEDEPSELOR

Argumentare:

Munca neremunerată în folosul comunității contribuie la micșorarea numărului de persoane deținute în penitenciare și, respectiv, a cheltuielilor statului pentru întreținerea acestora. Majoritatea persoanelor condamnate la această pedeapsă nu sunt criminali periculoși și nu prezintă pericol pentru societate. Astfel li se oferă o șansă de a se corecta și a rămâne în mediul familiar, pentru a nu mai comite alte infracțiuni/contravenții. Munca neremunerată în folosul comunității poate constitui prin urmare un mod pozitiv de a-l face pe delicvent să aducă o compensație pentru infracțiunile comise și poate stimula dezvoltarea personală și respectul de sine.

Majoritatea sancțiunilor sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității sunt aplicate pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate.

Munca neremunerată în folosul comunității se aplică și pentru violența în familie, sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, violare de domiciliu, circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare, huliganism, confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a ștampilelor sau sigiliilor false, amenințarea sau violența săvârșită asupra unei persoane cu funcție de răspundere sau a unei persoane care își îndeplinește datoria obștească etc.

Condamnații execută munci precum: curățarea terenului întreprinderilor industriale, acordarea de ajutor la lucrările de câmp sezoniere (inclusiv culesul fructelor și legumelor, recoltarea culturilor semincere și tehnice, plantarea copacilor, lucrări temporare legate de îngrijirea și pășunarea animalelor, diverse lucrări de amenajare etc.)

Studiu de caz:

https://www.publika.md/muncesc-dar-nu-sunt-platiti-povestea-oamenilor-care-au-schimbata-tusele-pe-maturi-si-lopeti-video_1867121.html

Practic în fiecare zi trecem pe lângă oameni care mătură în curțile blocurilor, curăță copacii, adună gunoiul aruncat în stradă. La prima vedere, par a fi angajații de la salubritate, care sunt plătiți pentru munca lor. Printre ei sunt însă și oameni care își ispășesc astfel pedeapsa pentru că au săvârșit infracțiuni minore. Ei muncesc fără a fi remunerați, în folosul comunității.

Pe strada Uzinelor am întâlnit un grup de oameni care face curățenie: adună vreascurile și frunzele uscate, strânge gunoiul. Niciunul dintre acești oameni nu primește bani pentru munca sa. Printre ei este și Alexandru, care a ajuns aici pentru că și-a bătut soția. „Așa se zice violență, că nu a fost cine știe ce. Pe soție am apucat-o de păr și m-am enervat odată, nu m-am putut abține”, a spus Alexandru.

Ca urmare, instanța i-a stabilit o pedeapsă de trei ani de închisoare sau 110 ore de muncă neremunerată. Alexandru a ales a doua variantă. „Bine că mi-au dat așa decât să stai undeva închis. Mai bine lucrez la aer curat”, a adăugat bărbatul.

Ștefan face parte din aceeași echipă de lucrători.

„Am făcut o prostie. Am consumat alcool și droguri, diferite. Și a venit poliția și mi-a făcut dosar penal. Mi-au dat 200 de ore. Și de-amu 80 le am. Pedepsa mi se pare ca și prostia care a fost”, a menționat condamnatul la muncă în folosul comunității.

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și evidențiați caracteristicile de bază ale pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.
2. Cum apreciați proporționalitatea sancțiunilor aplicate lui Alexandru și Ștefan?
3. Care este scopul pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității?
4. De ce societatea ar trebui să susțină aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității?
5. Ați văzut aplicarea în practică a acestei pedepse în Republica Moldova?

Extras din acte normative:

Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002, Articolul 67. Munca neremunerată în folosul comunității:

„(1) Munca neremunerată în folosul comunității constă în antrenarea condamnatului, în afara timpului serviciului de bază sau de studii, la muncă, determinată de autoritățile administrației publice locale.

(1¹) În cazul militarilor în termen și militarilor cu termen redus, munca neremunerată în folosul comunității constă în antrenarea condamnaților în timpul liber de ședințe, stabilite în conformitate cu cerințele regulamentelor militare, la muncă, determinată de comandantul unității militare.

(2) Munca neremunerată în folosul comunității se stabilește pe un termen de la 60 la 240 de ore și este executată de la 2 la 4 ore pe zi, iar în cazul condamnatului care nu este antrenat în activități de bază sau de studii, la solicitarea sau la acordul acestuia – până la 8 ore pe zi.

(2¹) După pronunțarea hotărârii judecătorești, președintele ședinței de judecată explică esența pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității, fapt care se consemnează în procesul verbal al ședinței de judecată.

(2²) Persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității semnează în instanța de judecată un angajament prin care se obligă să se prezinte, în termen de 5 zile de la momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești, la organul de probațiune în a cărui rază teritorială își are domiciliul sau, după caz, la comandantul unității militare.

(3) În caz de eschivare cu rea-voință a condamnatului de la munca neremunerată în folosul comunității, ea se înlocuiește cu închisoare, calculându-se o zi de închisoare pentru 4 ore de muncă neremunerată în folosul comunității. În acest caz, termenul închisorii poate fi mai mic de 3 luni.

(4) Munca neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată militarilor prin contract și persoanelor care nu au atins vârsta de 16 ani.

(5) Munca neremunerată în folosul comunității va fi prestată timp de cel mult 18 luni, timp care se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești.

(6) Militarii în termen și militarii cu termen redus condamnați la muncă neremunerată în folosul comunității execută această pedeapsă în unitatea militară.”

Regulamentul cu privire la modul de executare a pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1643/2003:

„2. Munca neremunerată în folosul comunității este o pedeapsă penală, stabilită de instanța de judecată pentru persoana care a săvârșit o infracțiune și constă în antrenarea condamnatului la muncă gratuită socialmente utilă, în afara serviciului de bază sau orelor de studii, fără a-i cauza suferințe fizice sau a-i leza demnitatea.

Pentru militarii în termen și cu termen redus condamnați, munca neremunerată în folosul comunității constă în antrenarea la muncă în timpul liber de ședințe, stabilite conform cerințelor regulamentelor militare.

3. Evidența și controlul asupra comportamentului persoanelor condamnate la pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității sunt exercitate de subdiviziunile teritoriale ale Departamentului de executare a deciziilor judiciare (în continuare - serviciul de executare), iar pentru militarii în termen și cu termen redus condamnați, evidența și controlul se efectuează de către comandantul unității militare.

4. Pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității se execută la obiecte cu destinație socială de la locul de trai al condamnatului, iar militarii în termen și cu termen redus condamnați la pedeapsa nominalizată execută această pedeapsă în unitatea militară, la obiectele stabilite de comandantul unității militare.

5. Obiectele cu destinație socială sunt determinate de către primărie (pretură), de comun acord cu serviciul de executare, la organizații, instituții și întreprinderi, indiferent de forma organizatorico-juridică a acestora (în continuare - organizații).

6. Durata timpului de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității nu poate depăși 4 ore - în zilele în care condamnatul nu este ocupat la locul de muncă de bază, la serviciu sau la studii, și 2 ore - în zilele lucrătoare, după terminarea lucrului sau a studiilor, iar cu acordul condamnatului - 4 ore.

Termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității se calculează în ore, pe parcursul cărora condamnatul execută pedeapsa.

Durata de executare a pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității nu se include în vechimea de muncă totală a condamnatului și nu se înregistrează în carnetul său de muncă.

Acordarea concediului anual la serviciul de bază al condamnatului nu suspendă executarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității. (...)

8. Se interzice executarea muncii neremunerate în folosul comunității în timp de noapte, fără acordul condamnatului, precum și atragerea condamnaților la munci de interes personal.

9. Condamnatul poate fi atras la lucrări ce necesită calificare specială doar în cazul în care dispune de o atare calificare.”

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE III- SECURITATEA ÎN DIFERITE MEDII DE TRAI

Subiectul 1: *SECURITATEA ÎN FAMILIE*

Alte noțiuni cheie la temă: Tutela și curatela se instituie pentru ocrotirea drepturilor și intereselor persoanelor fizice incapabile sau cu capacitate de exercițiu restrânsă sau limitată în capacitatea de exercițiu. Tutela sau curatela asupra copilului se instituie în cazul în care el nu are părinți ori înfietori sau când instanța de judecată a stabilit decăderea părinților lui din drepturile părintești, sau când el a rămas fără ocrotire părintească din alte motive. Tutela se instituie asupra copiilor în vârstă de până la 14 ani. Curatela se instituie asupra copiilor cu vârstă cuprinsă între 14 și 18 ani. Tutorele este reprezentantul legal al persoanei care se află sub tutelă și încheie fără mandat în numele și în interesul ei actele juridice necesare. Tutela este utilizată în calitate de plasament în îngrijire alternativă pentru copiii rămași fără îngrijire părintească atât în cadrul familiei extinse, cât și în familii terțe (înregistrată, aprobată/ plătită).

Autoritatea tutelară locală este obligată să se autosesizeze și/sau să asigure recepționarea și înregistrarea sesizărilor cu privire la copiii aflați în următoarele situații:

- copiii sunt supuși violenței;
- copiii sunt neglijați;
- copiii practică vagabondajul, cerșitul, prostituția;
- copiii sunt lipsiți de îngrijire și supraveghere din partea părinților din cauza absenței acestora de la domiciliu din motive necunoscute;
- părinții copiilor au decedat;
- copiii trăiesc în stradă, au fugit ori au fost alungați de acasă;
- părinții copiilor refuză să-și exercite obligațiile părintești privind creșterea și îngrijirea copilului;
- copiii au fost abandonați de părinți;
- în privința unuia dintre părinții copilului este instituită o măsură de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă).

Argumentare:

Părinții care decid să plece pentru o perioadă de timp să lucreze în străinătate sunt obligați să instituie tutela unui îngrijitor asupra copilului pe care-l lasă acasă. Pentru aceasta, părinții se înțeleg cu o persoană să aibă grijă de copilul lor, să-l supravegheze, să fie responsabilă pentru viața și securitatea acestuia.

Ulterior, împreună cu această persoană, trebuie să meargă la primărie, pentru a scrie o cerere în care se menționează că părinții transmit îngrijitorului, temporar, responsabilitățile părintești asupra copilului, iar îngrijitorul – că este de acord să-și asume aceste responsabilități.

Dacă, din anumite motive, părintele sau părinții nu reușesc să meargă la primărie, pentru a-și anunța plecarea și a înregistra cererea de instituire a tutelei asupra copilului, este important să lase

îngrijitorului acest document, avizat la notar. Mai târziu, îngrijitorul va putea merge la asistentul social din primărie, care îl va ajuta să facă dosarul de instituire a tutelei.

În situațiile indicate mai sus tutela/curatela se aplică ca formă temporară de protecție și este fără plata indemnizației.

Studiu de caz nr. 1

Sorina și Tudor erau ambii înrolați în serviciul militar. Ei au fost ambii chemați la datorie și au fost nevoiți să încredințeze cei doi copii ai lor în grija părinților Sorinei. În instanță, buneii pe linie maternă au completat o cerere de instituire a tutelei, solicitând formalizarea tutelei asupra copiilor astfel, încât să poată accesa asistența medicală și să poată administra alte situații în numele Sorinei și al lui Tudor. Statul și autoritatea locală le-au acordat buneilor statutul de tutori temporari, astfel încât aceștia erau capabili să ia decizii cu privire la educația și sănătatea copiilor.

Sarcini:

1. Este acest caz unul de protecție a copiilor în familie? Argumentați răspunsul.
2. Ce acțiuni ale statului ați identificat în acest caz?
3. Cine credeți că a procedat corect în acest studiu de caz? (*încercuiți*):
 - ✓ Mama;
 - ✓ Tata;
 - ✓ Buneii;
 - ✓ Statul;
 - ✓ Autoritatea locală.
4. Cum crezi, la cine pot apela copii în caz că buneii refuză să-și exercite obligațiile, de care acte normative s-ar ghida?

Studiu de caz nr. 2

Maria are 12 ani. Mama sa este dependentă de droguri și temporar a fost decăzută de drepturile părintești. Maria a tot fost purtată prin serviciul de asistență parentală profesionistă. Când mama sa e abstinentă, o ia înapoi sub îngrijire, dar când revine la consumul de droguri, își pierde temporar capacitatea de custodie. Una din verișoarele mamei sale a rugat autoritățile de protecție a copilului să o ia pe Maria în grija sa. Ea o cunoaște pe Maria de mult timp și își dorește să aibă grijă de ea. După ce au discutat cu Maria și verișoara sa, serviciile de asistență socială au decis că ar fi în interesul superior al Mariei de a fi plasată sub tutela verișoarei. Aceasta înseamnă de fapt că mama Mariei rămâne părintele ei, însă verișoara va fi tutorele responsabil pentru luarea deciziilor privind sănătatea, bunăstarea și educația Mariei. Asistentul social a obținut acordul Mariei și a evaluat condițiile de trai ale familiei verișoarei, determinând că este un mediu favorabil pentru Maria. Asistentul social prezintă recomandările sale autorității tutelare teritoriale de la domiciliul Mariei și se emite decizia privind instituirea tutelei. Maria poate să-și viziteze mama, dar este fericită să fie alături de verișoară pentru un timp îndelungat fără a fi îngrijorată.

Sarcini:

1. Atribuiți acest caz la securitatea în familie? Argumentați răspunsul.
2. Cum credeți, la cine poate apela Maria în caz că nu beneficiază de tutelă?
3. Scrieți un alt scenariu pentru cazul Mariei;

Studiu de caz nr. 3

Mirela, 14 ani, locuia cu mama sa solitară care suferea de cancer. Pentru a se asigura că Mirela va fi pe mâini bune când mama va deceda, mama Mirelei a identificat un tutore oficial. Din păcate, mama Mirelei a decedat la scurt timp. Atunci, Mirela a fost plasată în grija unchiului și a mătușii sale pe linie maternă, cărora li s-a oferit tutela asupra Mirelei care prevedea asumarea responsabilității de asigurare a necesităților ce țin de locuință, îngrijire, protecție, sănătate și educația copilului.

Sarcini:

1. Beneficiază Mirela de siguranță în familie? Argumentați răspunsul.
2. Indicați ce are de câștigat Mirela prin tutelă?
3. Scrieți un alt scenariu pentru cazul Mirelei;

Studiu de caz nr. 4

Andrei avea trei copii mici în momentul în care a decedat soția sa Ana. După decesul ei, Andrei a deținut pe parcursul a câțiva ani custodia și responsabilitatea pentru copiii săi. Mai târziu, el a început să locuiască cu Sanda, care treptat s-a implicat din ce în ce mai mult în creșterea copiilor. Dar, din punct de vedere formal, Sanda „nu însemna nimic” pentru copii din moment ce nu era nici părinte adoptiv pentru copii, nici soția lui Andrei. Mai târziu a fost înregistrat decesul lui Andrei, copiii nu au putut sta cu Sanda, chiar dacă relația dintre ei a purtat un caracter afectiv.

Sarcini:

1. Făcând apel la actele normative identificați ce acțiuni pot fi întreprinse pentru a se evita situațiile de risc pentru cei trei copii a lui Andrei?
2. Cine crezi că poate cel mai bine apăra interesele copiilor? (*încercuiți*):
 - ✓ Sanda;
 - ✓ Statul;
 - ✓ Profesorii lor.
3. Cum credeți, la cine pot apela copii în cazul dat?
4. Scrieți un alt scenariu pentru copii lui Andrei;

Extras din acte normative:

Începând cu anul 2014, a intrat în vigoare **Legea nr. 140/2013** privind protecția specială a copiilor separați de părinți și a copiilor aflați în situație de risc. Părinții sau unicul părinte care pleacă peste hotare pe un termen mai mare de 3 luni și ai căror copii rămân în Republica Moldova trebuie să informeze autoritatea tutelară locală (**primarul**) despre persoana în grija căreia rămân copiii. Astfel, **orice persoană care știe despre un caz în care copiii sunt rămași singuri trebuie să anunțe autoritățile**, cu atât mai mult dacă această persoană este un angajat al instituțiilor de stat.

Articolul 13. Custodia copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare

(1) În cazul copilului separat de părinți din cauza aflării temporare a părinților/unicului părinte pentru o perioadă mai mare de două luni în altă localitate din țară sau de peste hotare, autoritatea tutelară locală instituie custodia asupra acestuia, ca formă de protecție temporară a copilului, în scopul asigurării creșterii, îngrijirii și educației adecvate a acestuia.

(2) Părinții/unicul părinte care intenționează să plece temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare (la muncă, studii, tratament sau din alte motive) sunt obligați să depună la autoritatea tutelară locală de la locul de trai al persoanei/persoanelor care urmează să exercite custodia cererea privind instituirea custodiei asupra copilului și declarația privind acordul persoanei/persoanelor respective, conform modelului aprobat de către Guvern.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică și pentru părinții/unicul părinte care se află mai mult de două luni în altă localitate din țară sau de peste hotare, urmând ca aceștia să depună documentele indicate la alin. (2) sau să le transmită autorității tutelare locale:

a) prin scrisoare recomandată, adresată autorității tutelare locale;

b) prin mesaj electronic pe adresa electronică oficială a autorității tutelare locale, cu denumirea mesajului „Confidențial. Articolul 13/140/2013”;

c) prin intermediul persoanei în grija căreia se află copilul sau prin intermediul altor persoane.

(4) Prevederile prezentului articol se aplică și pentru tutorii/curatorii care se află temporar ori care intenționează să plece temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare pentru o perioadă mai mare de două luni.

(5) Documentele indicate la alin. (2) se depun/se transmit separat pentru fiecare copil, fiind semnate de părinți/unicul părinte sau de tutore/curator.

(6) În cazul în care părinții au opinii diferite cu privire la persoana în grija căreia se va afla copilul, acestea sunt examinate de către autoritatea tutelară teritorială de la locul de trai al copilului, iar decizia autorității tutelare teritoriale poate fi contestată în instanța de judecată, care se pronunță cu privire la persoana în grija căreia se va afla copilul.

(7) Identificarea copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare se efectuează de:

a) conducerea instituțiilor de învățământ– în cazul copiilor care frecventează astfel de instituții;

b) specialistul în protecția drepturilor copilului, asistentul social comunitar, medicul de familie/asistentul medicului de familie sau ofițerul de sector al poliției – în cazul copiilor care nu frecventează instituții de învățământ.

(8) Informația cu privire la copiii ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare se prezintă autorității tutelare locale:

a) semestrial, până la data de 30 aprilie și, respectiv, 30 octombrie – în situațiile indicate la alin. (7) lit. a);

b) în termen de 3 zile lucrătoare – în situațiile indicate la alin. (7) lit. b).

(9) În cazul identificării copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare asupra cărora nu este instituită custodia, autoritatea tutelară locală de la locul aflării copiilor respectivi întreprinde acțiunile necesare pentru informarea părinților, persoanei în grija căreia se află copilul și, după caz, autorității tutelare locale de la locul de trai al părinților despre obligația instituirii custodiei.

(10) După identificarea copiilor aflați în situațiile indicate la alin. (7) lit. b), în scopul constatării condițiilor de creștere, îngrijire și educație a acestora, autoritatea tutelară locală dispune evaluarea situației copiilor respectivi, în termen de 30 de zile lucrătoare, de către specialistul în protecția drepturilor copilului sau, în lipsa acestuia, de către asistentul social comunitar.

ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ
в Российской Федерации
для граждан Республики Молдова

Бесплатные юридические консультации для мигрантов
Звонок из Молдовы - (007) 926 539 13 30
Звонок из России - (8) 926 539 13 30

www.migrocenter.org
www.tdh-moldova.md

 Terre des hommes
tdh.ch

ЛИНИЯ FIERBINTE
din Federația Rusă pentru
cetățenii Republicii Moldova

Consultații juridice gratuite pentru migranți
Apel telefonic din Moldova - (007) 926 539 13 30
Apel telefonic din Rusia - (8) 926 539 13 30

www.migrocenter.org
www.tdh-moldova.md

 Terre des hommes
tdh.ch

Subiectul 2: **SECURITATEA ÎN MEDIUL ȘCOLAR**

Argumentare:

Violența în școală, sub toate formele sale, constituie o încălcare a drepturilor copilului la educație, sănătate și bunăstare. Nu putem vorbi de o educație de calitate, echitabilă, dacă elevii se confruntă cu violența în mediul școlar. Violența în școală se manifestă atât sub forma unor acțiuni singulare, cât și sub forma intimidărilor permanente, înjosirilor și a hărțuirii sistematice (bullying). Aproape 87% dintre elevi sunt afectați de bullying, potrivit unui studiu, realizat în premieră în R.Moldova în anul 2019. Bullying-ul este o formă specifică de agresiune, cu caracter repetitiv, sistematic, îndreptat împotriva unei persoane care are dificultăți în a se apăra, în scopul demoralizării acesteia, a diminuării stimei de sine și a minimalizării rolului în grupul social. Spre deosebire de violența fizică, bullying-ul include violență verbală (insulte, porecle și amenințări), violență relațională (izolare, răspândire de zvonuri) și violență în mediul online – cyberbullying-ul (postarea în public a mesajelor, pozelor denigratoare etc.).

Studiu de caz

„Colegii o numeau în tot felul... A început totul de la o poză, pusă pe internet din greșeală... Ea singură a pus-o din greșeală. Un coleg de clasă a văzut și a făcut screenshot la poză și a pus-o pe rețelele de socializare... Ea nu a venit la școală, ne-a spus că noi o să râdem de dânsa. Ea, pe grupul clasei, a trimis că vrea să moară... Peste două săptămâni totul s-a rezolvat, a revenit la normal”

Sarcini:

1. Identificați tipul de violență în mediul școlar?
2. Ce cauze influențează acest tip de violență?
3. Care ar fi actele normative la care face referire acest caz?
4. Ce ai recomanda acestei fete, dacă ai fi colega ei de clasă?

Extras din acte normative:

Codul contravențional. Articolul 65¹. Discriminarea în domeniul învățământului este orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, bazată pe criteriu de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau pe orice alt criteriu, manifestată:

- a) la oferirea accesului la instituțiile de învățământ de orice tip și nivel;
- b) prin stabilirea de principii de admitere la studii, bazate pe anumite restricții, cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare;
- c) în procesul educațional, inclusiv la evaluarea cunoștințelor acumulate;
- d) în activitatea științifico-didactică.

se sancționează cu amendă de la 60 la 84 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 210 la 270 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Ca rezultat al agresiunii, fiind identificat, agresorul este supus răspunderii contravenționale sau penale pentru faptele pe care le-a făcut. Pentru unele contravenții comise de minori, se atrag la răspundere părinții acestora sau persoanele care îi înlocuiesc, conform art. 63 din Codul contravențional. Neîndeplinirea obligațiilor de întreținere, educare și instruire a copilului, care se sancționează cu amendă de la 300 la 750 de lei sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 15 la 25 de ore.

Totodată, în privința delincvențelor se întocmesc prezentări privind aplicarea măsurilor de influența publică; ulterior, acestea se remit în adresa Comisiei pentru protecția drepturilor copilului din localitatea unde locuiește minorul.

Articolul 62., Codul penal, prevede că persoanelor fizice care au săvârșit infracțiuni li se pot aplica următoarele pedepse:

- a) amendă;*
- b) privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate;*
- c) privare de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anularea acestui drept;*
- d) retragerea gradului militar sau special, a unui titlu special, a gradului de calificare (clasificare) și a distincțiilor de stat;*
- e) muncă neremunerată în folosul comunității;*
- f) închisoare;*
- g) detențiune pe viață.*

Subiectul 3. *SECURITATEA ÎN COMUNITATE*

Argumentare:

Securitatea unei comunități este determinată de cele mai importante probleme și riscuri la care se expun membrii comunității. Gradul de siguranță în comunitate este exprimat atât cu ajutorul unor indicatori privind statistica infracționalității și a accidentelor, cât și prin prisma experiențelor individuale.

Activitatea polițienească comunitară, reprezintă un parteneriat dintre Poliție, instituții comunitare și cetățeni, pentru identificarea și soluționarea în comun a problemelor specifice comunității. Exemple specifice comunității la nivel național sunt: (de exemplu, „Supravegherea de vecinătate”, „Bunicii grijulii”, consiliile de siguranță comunitară etc.).

Studiu de caz

Cristian locuiește în centrul orașelului Ialoveni și susține că de mai multe zile este deranjat de muzica dată la volum tare în toiu noapții de către unii șoferi de taxi care-și așteaptă clienții. În noaptea de 18 spre 19 iulie, începând cu ora 4 dimineața, a sunat de mai multe ori la poliție, dar nu a răspuns nimeni. Viceprimarul de Ialoveni, susține că problema este cunoscută, iar agenții economici care au activitate nocturnă și care dau muzica tare au fost amendați de mai multe ori de către poliție, dar situația nu se schimbă. „Cetățenii depun plângeri la poliție, iar agenții economici primesc amenzi pentru încălcarea ordinii publice. Agenții economici contestă amenzile, iar acum sunt la etapa când sunt prezentate expertizele. De la începutul sezonului au fost întocmite cel puțin 7-8 procese verbale de contravenție”, a declarat viceprimarul.

Sarcini:

1. Determinați responsabilitățile fiecărei categorii de persoane, instituții în asigurarea securității comunității orașelului Ialoveni: poliția, APL, cetățenii/locuitorii/societatea?
2. Cine după părerea dvs. ar trebui sancționat și de ce?
3. Ce ați propune agenților economici și șoferilor de taxi ca alternativă ce nu ar afecta securitatea comunității?
4. Identificați în baza actelor normative ce sancțiuni pot fi aplicate pentru astfel de fapte?

Extras din acte normative:

Agenții economici sunt obligați să respecte normele admise de emiteră a zgomotului între orele 22 seara și 7 dimineața (Codul contravențional al Republicii Moldova, articolul 357).

Articolul 357. Tulburarea liniștii

(1) Tulburarea liniștii în timpul nopții, de la ora 22 până la ora 7, inclusiv prin cântare cu voce ridicată, semnalizare acustică, folosire cu intensitate auditivă a aparatului audiovizual în locuințe sau în locuri publice, alte acțiuni similare,

se sancționează cu amendă de la 9 la 18 unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Efectuarea lucrărilor de reconstrucție sau a altor lucrări, însoțite de zgomot, în încăperile din blocurile locative de la ora 18 până la ora 8

se sancționează cu amendă de la 12 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Amenzile contravenționale pentru perturbarea ordinii publice la orele interzise sunt de la 1.500 până la 3.000 de lei pentru persoanele fizice și de la 6.000 până la 12.000 de lei pentru persoanele juridice.

Subiectul 4. *SECURITATEA ÎN MEDIUL ONLINE*

Argumentare:

În Republica Moldova, patru din zece copii cu vârsta sub 10 ani au deja un cont pe rețelele sociale, iar două treimi din copiii cu vârsta cuprinsă între 12 și 15 ani accesează zilnic internetul. Telefonul este dispozitivul de pe care majoritatea acestora se conectează la rețeaua virtuală. Este îngrijorător faptul că adolescenții au cunoștințe sumare despre comportamentele riscante online. Practic, fiecare al cincilea adolescent, cu vârsta de 12-15 ani, spune că nu cunoaște nimic despre siguranța online, în timp ce restul au doar cunoștințe sumare.

Studiu de caz

Maria (15 ani) a făcut cunoștință cu Ion prin intermediul Internetului, pe o rețea socială. Ion s-a prezentat ca și un băiat de 17 ani. Ei se înțelegeau foarte bine, ba chiar Maria a ajuns să-i povestească și despre familie și colegii de clasă. Ei își transmiteau poze și selfie în fiecare zi. Peste o săptămână, Ion i-a zis Mariei că s-a îndrăgostit de ea și că ar vrea să se vadă în realitate. Maria era fericită, pentru că simțea același lucru. Peste vreo două zile, Ion a început să vorbească cu Maria despre teme mai personale, precum că ar avea probleme de sănătate și ar avea nevoie de bani, dacă nu îi oferă nu mai pot să se vadă. Inițial, Maria nu i-a răspuns solicitării, dar în urma insistențelor i-a oferit datele cardului mamei sale.

Sarcini:

1. Ce credeți că trebuia să facă Maria în această situație?
2. Ce altfel de scenariu putea avea acest caz?
3. Ce acte normative fac trimitere la cazul descris?
4. Ce putem învăța din acest studiu de caz?

Extras din acte normative:

În cazul în care prin hărțuirea online se recurge la acțiuni de șantaj, amenințări sau încălcarea inviolabilității vieții personale, victima ar trebui să depună o plângere penală. În cazul reglementărilor Codului penal al Republicii Moldova, s-ar putea apela la infracțiuni incidente, cum ar fi: șantaj sau escrocheria (art. 189-190 CP).

A se reține faptul că depunerea unei plângeri penale nu înseamnă imediat și sancționarea agresorului. În aceste condiții ați putea încerca încadrarea acțiunilor agresorului într-o contravenție administrativă, prevăzute de Codului contravențional.

Subiectul 5. *SECURITATEA ÎN TIMPUL CĂLĂTORIILOR*

Argumentare:

Tendința globală în sec. XXI are un rol și importanță tot mai mare pentru turismul individual și de grup, societate și stat. Călătoriile, în lumea modernă, sunt o parte integrantă a vieții umane, asociate cu punerea în aplicare a dreptului la odihnă și timp liber, libertatea de circulație, dreptul de acces la valorile culturale, precum și alte drepturi universal recunoscute și libertățile omului și cetățeanului. În acest context, crește numărul amenințărilor la adresa securității interne și externe, care sunt din ce în ce mai distructive și mai puțin previzibile. Pericolele de dezastre naturale sau provocate de om, inclusiv riscuri de mediu, însoțesc, în mod continuu, turiștii în timpul călătoriilor și odihnei (Cazuri de accidente pe apă/foc (Olga sub-Hadera, Israel, Moldova), Egipt, Londra, Tunis etc.). În mod activ se evidențiază și alte pericole, cum ar fi accidente rutiere, accidente aviatice (Dubai), cazurile de afectare a vieții Nisa (Promenade des Anglais), a sănătății și a proprietății turiștilor ca urmare a deficiențelor serviciilor. Trebuie de remarcat faptul că, securitatea și călătoriile ca fenomen sunt legate reciproc și se completează. Declarația de la Seul „Omenirea și turismul”, adoptată de Organizația Mondială a Turismului la 27 septembrie 2001, specifică, că siguranța și securitatea turistică ar trebui să fie o prioritate în fiecare din țările-membre ale Organizației Mondiale a Turismului. Turiștii din R. Moldova călătoresc în alte țări, cu altă cultură, tradiții și practici de securitate. Din aceste motive cercetarea factorilor de risc prezintă interes pentru toți.

Studiu de caz

Un cuplu din Republica Moldova aflați în vacanță în Turcia, au fost devastați când au aflat la întoarcere că, clădirea în care se afla apartamentul pe care îl închiriau a fost cuprinsă de flăcări. Câteva ore s-au scurs, fără ca ei să aibă vreo veste bună. Nu aveau nimic la ei, decât un telefon.

Sarcini:

- Ce ați recomanda cuplului aflat în vacanță în Turcia să întreprindă?
- Ce este important să nu uităm, la plecarea la odihnă?
- Ce instituții din țara respectivă pot fi apelate de familia disperată?

Extras din acte normative:

112 este numărul european de urgență, valabil pe tot teritoriul UE, pe care îl puteți apela gratuit de pe telefonul fix și mobil. Veți intra astfel în contact cu serviciile de urgență – poliție, ambulanță, pompieri. Pe lângă 112, sunt valabile și numerele naționale de urgență. Numărul unic european (112) este însă singurul pe care îl puteți utiliza pentru a accesa serviciile de urgență în toate țările din UE. 112 este folosit și de unele țări din afara UE, cum ar fi Elveția și Africa de Sud. Numărul de urgență al Ambasadei Republicii Moldova în Turcia - + 90 538 687 21 01

Cetățenii Republicii Moldova, aflați în situație de urgență (deces, accident, situație de pericol sau cu caracter extraordinar, calamitate) sau persoanele care sunt în posesia unor asemenea informații vizând cetățeni ai Republicii Moldova, pot apela numărul de urgență.

Subiectul 6: *SECURITATEA ÎN RELAȚII INTERPERSONALE*

Argumentare:

Adolescenții își formează un mod propriu de a înțelege viața, își cristalizează o concepție proprie despre alegerile pe care le fac. Ei devin conștienți de forțele lor, le compară cu cele ale părinților și se cred superiori acestora, aspirând la același rol în societate, ca și părinții. În linii generale, se poate afirma că la această vârstă, relațiile cu părinții capătă o dimensiune calitativ nouă, determinată de noile însușiri de personalitate și de noile sfere de activitate ale adolescenților. Relațiile și comunicarea cu semenii ocupă un loc important în viața adolescenților. În primul rând, ele reprezintă un izvor de informații, în special de cunoștințe, care nu pot fi obținute de la adulți, în al doilea rând, ele constituie un teren pentru autorealizare, oferă posibilitatea confirmării apartenenței la un grup. De asemenea, relațiile cu persoanele de aceeași vârstă satisfac necesitatea de comunicare intimă.

Studiu de caz

La data de 30 mai a.c. un grup de elevi aflându-se în alt oraș la un concurs, au pariat că, Marius (15 ani) va manifesta curaj în extragerea unui tricou „de firmă” din Molul din oraș. Zis și făcut. Marius a sustras ce a promis prietenilor, dar comportamentul l-a dat de gol, polițiștilor le-a părut suspect faptul că el tot căuta nu știu ce și l-au interogat, în urma verificărilor au descoperit haina sustrasă ce avea etichetele unui magazin din Moll. Pentru a cerceta cazul a fost chemat la poliție profesorul însoțitor. Marius era bănuțit de furt.

Sarcini:

1. Care acțiuni legale ar fi putut întreprinde Marius pentru a evita problemele cu care s-a confruntat?
2. Cum ați proceda, dacă ați fi în locul lui Marius: veți urma pariul prietenilor, pentru a păstra relația, sau veți refuza, riscând să pierdeți prietenia? Argumentați-vă alegerea?
3. Care prevederi legale fac referire la fapta lui Marius?
4. Ce putem învăța din acest studiu de caz?

Extras din acte normative:

În conformitate cu articolul 186 din Codul Penal, în funcție de circumstanțe puteți să vedeți care sunt pedepsele aplicate acestei infracțiuni. De obicei cel mai des este aplicată pedeapsa amenzii sau muncii neremunerate în folosul comunității. Doar în cazuri excepționale poate fi aplicată pedeapsa închisorii.

O pedeapsă neprivativă de libertate pentru furt poate fi aplicată oricând, cu excepția cazului când furtul a fost săvârșit:

- a) în timpul unei calamități;
- b) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;
- c) a cauzat daune în proporții mari sau deosebit de mari.

Rămâne instanța să califice circumstanțele cazului și să decidă dacă va aplica o pedeapsă privativă sau neprivativă de libertate.

Dacă antecedentele penale pentru o infracțiune comisă cu intenție nu au fost stinse și se comite din nou un furt atunci condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică, deoarece se întâlnește starea de recidivă. (articol 90, alineat (4) Cod Penal).

Mărimea pedepsei pentru recidivă (cazul antecedentelor penale nestinse pentru infracțiuni intenționate) nu poate fi mai mică de jumătate din maximul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător din partea specială a prezentului cod. Reiese că în asemenea caz este mare probabilitatea aplicării pedepsei cu închisoarea. (articol 82, alineat (2) Cod Penal)

Însă, instanța poate aplica în cazuri excepționale o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege. (articolul 79 din Cod Penal).

<https://www.youtube.com/watch?v=Jl9WfENBDe4>

Neglijența provoacă delincvența

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE IV - O VIAȚĂ FĂRĂ VIOLENȚĂ

Subiectul 1: *SERVICIILE PRIETENOASE COPILULUI*

Argumentare:

Indiferent dacă au statut de bănuit sau victimă a unei infracțiuni, mai mulți băieți și fete din R. Moldova se confruntă cu un sistem al justiției care pune accentul în primul rând pe soluționarea cazurilor.

Un număr tot mai mare de ofițeri de poliție, procurori, avocați, judecători, mediatori și psihologi au devenit mai sensibili la nevoile copiilor în sistemul de justiție. Cu toate acestea, autoritățile trebuie să intensifice măsurile ce garantează desfășurarea procedurilor legale într-un mod prietenos copiilor, că cei aflați în situație de risc sunt identificați și susținuți înainte să manifeste un comportament delict, iar cei care au atins vârsta răspunderii penale sunt, în măsura în care este posibil, dejudiciarizați (excluși din sistemul formal de justiție) și beneficiază de sprijin psihologic și servicii educaționale și de modificare a comportamentului.

În fiecare an, în R. Moldova, aproximativ 4.000 de copii intră în contact cu legea.

UNICEF susține R. Moldova în reformarea sistemului de justiție, cu un accent puternic pe copii. În prezent, numărul copiilor dejudiciarizați a crescut, iar al celor în arest preventiv sau condamnați la privațiune de libertate este mai mic.

Organele de poliție și justiție au învățat să-i trateze pe copiii care intră în contact cu legea într-un mod ce ține cont de particularitățile acestora.

Studiu de caz

Un copil de trei ani, lăsat singur în mașină de mama sa care a mers la cumpărături, a fost salvat de polițiști după ce ușile automobilului se blocaseră și mama micuțului nu reușea să le deschidă.

Polițiștii de patrulare au venit în ajutorul femeii după ce au observat că aceasta era agitată și nu putea deschide ușile, ofițerii fiind nevoiți să spargă geamul mașinii ca să salveze micuțul de la un șoc termic.

A fost solicitată intervenția salvatorilor și ambulanței.

La moment, copilul se simte bine și se află în afara oricărui pericol.

Incidentul a avut loc pe o stradă din orașul Cimișlia. Potrivit poliției, mama copilului a încuiat micuțul în mașină pentru a face cumpărături, iar la întoarcere a descoperit că ușile automobilului se blocaseră.

Poliția atenționează, în context, că lăsarea micuților nesupravegheați, chiar și pentru câteva momente, este un risc enorm.

Sarcini:

1. Unde trebuie să se adreseze un copil, dacă nu-i sunt respectate drepturile, care ar fi instituțiile care vin în suportul copiilor victime?
2. În ce cazuri copilul trebuie însoțit de părinți?
3. Cum considerați, cine poate sesiza poliția, când un copil a devenit victimă?
4. Ce măsuri urgente de protecție se aplică în cazul detaliat mai sus, ce riscă mama copilului?
5. Dacă ați fi martorul unui asemenea caz, ce acțiuni ați întreprinde în primul rând?

Extras din acte normative:

Codul familiei nr.1316/2000, Articolul 53. Dreptul copilului de a fi protejat:

„(1) Copilului i se garantează apărarea drepturilor și intereselor sale legitime.

(2) Apărarea drepturilor și intereselor legitime ale copilului se asigură de părinți sau persoanele care îi înlocuiesc, iar în cazurile prevăzute de lege de autoritatea tutelară locală/teritorială sau de alte organe abilitate. Părinții poartă răspundere, prevăzută de legislație, pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de îngrijire și educație a copilului.

(2¹) Apărarea drepturilor și intereselor legitime ale copilului ai cărui părinte/părinți sunt minori, se asigură de către părinții sau alți reprezentanți legali ai părinților minori.

(3) Minorul care a căpătat capacitatea deplină de exercițiu până la atingerea majoratului își apără drepturile și interesele legitime de sine stătător.

(4) Copilul are dreptul la protecție contra abuzurilor, inclusiv contra pedepsei corporale din partea părinților sau a persoanelor care îi înlocuiesc.

(5) În cazul încălcării drepturilor și intereselor legitime ale copilului, inclusiv prin neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinți (a unuia dintre ei) a obligațiilor de întreținere, educație și instruire, sau în cazul abuzului de drepturile părintești, copilul poate să se adreseze de sine stătător autorității tutelare locale/teritoriale pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime, iar de la vârsta de 14 ani – instanței judecătorești. (...).”

Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, Articolul 63. Neîndeplinirea obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a copilului:

„(1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinți sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a copilului

se sancționează cu amendă de la 6 la 15 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 15 la 25 de ore.

(2) Acțiunile specificate la alin.(1), dacă au avut ca urmare lipsa de supraveghere a copilului, vagabondajul, cerșitul ori săvârșirea de către acesta a unei fapte socialmente periculoase, se sancționează cu amendă de la 9 la 18 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore.”

Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002, Articolul 163. Lăsarea în primejdie:

„(1) Lăsarea, cu bună-știință, fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza vârstei fragede sau înaintate, a bolii sau a neputinței, dacă cel vinovat știa despre primejdie și a avut posibilitatea de a acorda ajutor părții vătămate fie că el însuși a pus-o într-o situație periculoasă pentru viață,

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 550 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

(2) Aceeași faptă care a provocat din imprudență:

a) o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;

b) decesul victimei

se pedepsește cu închisoare de până la 4 ani.”

Instituțiile publice au un rol important în asigurarea drepturilor copilului. În unele situații, copiii și părinții trebuie să apeleze la o instituție, pentru a fi siguri că drepturile lor sunt asigurate (fie pentru a obține anumite drepturi, fie pentru a cere aplicarea lor). Există multe instituții care iau decizii cu impact direct asupra copiilor și adolescenților.

Câteva exemple de astfel de decizii:

- O autoritate din domeniul educației poate lua decizia de a transfera un elev la o altă școală, de a fi trecut la o anumită formă de predare etc.
- O autoritate din domeniul migrației decide să permită unui copil sau familiei acestuia să locuiască sau să lucreze într-o anumită țară.
- Instanța de judecată decide în cazul supunerii unui minor/adolescent la arest contravențional sau penal.

Subiectul 2: *PREVENIREA VIOLENȚEI ÎNTRE SEMENI. BULLYINGUL*

Argumentare:

Bullying-ul este o formă specifică de agresiune, cu caracter repetitiv, sistematic, îndreptat împotriva unei persoane care are dificultăți în a se apăra, în scopul demoralizării acesteia, a diminuării stimei de sine și a minimalizării rolului în grupul social. Spre deosebire de violența fizică, bullying-ul include violență verbală (insulte, porecle și amenințări), violență relațională (izolare, răspândire de zvonuri) și violență în mediul online— cyberbullying-ul

(postarea în public a mesajelor, pozelor denigratoare etc.). Actualmente, multe țări din lume sunt interesate în elaborarea unor politici educaționale de prevenire și combatere a bullying-ului, deoarece acesta are consecințe grave atât pentru victime, cât și pentru agresori, inclusiv, martori. Adolescenții, implicați în situațiile de bullying, în calitate de agresori, victime sau martori, sunt mai predispuși la absenteism, abandon școlar, au performanțe mai scăzute la disciplinele școlare. Agresorii sau victimele bullying-ului sunt mai susceptibili la simptomele de depresie și anxietate, au o stimă de sine scăzută, se simt singuri, în unele cazuri, își pierd interesul pentru activități. Problemele emoționale și de comportament de care suferă atât victimele, cât și agresorii pot continua în viața de adult.

Studiu de caz

Daniel este elev în clasa a XII-a la un liceu de prestigiu din orașul A. În urmă cu un an, tatăl lui Daniel a fost detașat cu serviciul în acest oraș, iar familia a fost nevoită să îl urmeze, chiar dacă această decizie presupunea ca fiecare să înceapă o nouă viață, departe de prieteni și de locurile dragi ale copilăriei. Nu a fost ușor pentru nici unul dintre membrii familiei să se acomodeze cu noua situație, însă, lui Daniel îi era din ce în ce mai greu: era tot timpul privit cu ochi răi de către colegi, se simțea marginalizat atunci când nu era ales în echipa de fotbal a clasei sau nu era pe lista invitațiilor la petreceri, comentariile răutăcioase și glumele „nesărate” ale colegilor de clasă parcă nu mai încetau, cu toate încercările lui de a le câștiga simpatia. Notele foarte bune la geografie pentru care era supranumit „geograful clasei” de către foștii lui colegi nu erau potrivite pentru a fi „de gașcă” în această clasă. În ultimul timp, Daniel se simțea din ce în ce mai singur și trist. Atunci când venea de la școală, se închidea în camera lui, își punea căștile pe urechi și asculta muzică. Era o metodă potrivită pentru a nu mai auzi certurile părinților. Se săturase de asemenea să îl audă pe tatăl său cum țipă la el de fiecare dată când lua o notă slabă. Și-ar fi dorit să le povestească despre greutățile pe care le întâmpină în fiecare zi la școală, să le ceară ajutorul, însă, discuțiile cu părinții începeau și se terminau cu întrebări doar despre note. Furia și nemulțumirea lui Daniel erau manifestate mai ales în timpul orelor de curs, când, cu surprindere, observase că, dacă răspunde obraznic profesorilor sau deranjează orele, făcând pe măscăriciul, ceilalți colegi se amuză. Începuse să creadă, în sinea lui, că astfel reușește să se impună în fața colegilor și chiar în fața adulților. Nu reușise să obțină această satisfacție acasă, în fața părinților, dar iată că reușise

la școală. Astăzi, la ora de geografie, care nu-l mai interesa așa de mult, se hotărâse să îi amuze din nou pe colegi, așa că începu să îi răspundă obraznic doamnei profesoare, să facă gălăgie, să imite comportamentul cadrului didactic într-un mod nepotrivit. A fost rugat să se liniștească, însă, rugămințile profesoarei îl stimulau mai mult în sens negativ. Ajungând la limita suportabilității, doamna profesoară s-a apropiat de Daniel, l-a apucat de mână, ridicându-l din bancă, cu scopul de a-l trimite la directorul școlii. Interpretând reacția doamnei profesor ca fiind agresivă și, neștiind cum să procedeze, a început să țipe și să vorbească exact așa cum îi vorbea tatăl său mamei, atunci când se certau. Doamna profesoară continua să îl oblige să părăsească clasa, iar el simțea că trebuie să se răzbune pe aceasta, pe părinții lui, pe colegi și începu să lovească cadrul didactic, sub ochii cuprinși de spaimă ai colegilor. Incidentul a durat puțin, însă, suficient cât să fie înregistrat cu telefonul mobil al unui coleg „binevoitor”. Filmulețul a ajuns la televiziune, pe internet, a fost vizionat de conducerea școlii, chiar și de părinții săi, iar consecințele faptelor sale vor fi atât de grave, încât, gândul la ele îl înspăimântă chiar și pe Daniel. Acum știe că a rătăcit drumul și se simte ca într-un labirint din care nu știe cum ar putea găsi calea potrivită...

Sarcini:

1. Imaginați-vă, că faceți parte din colectivul clasei în care învață Daniel, asumați-vă rolul de: MARTORI, VICTMĂ și AGRESORI la acest incident, ce sentimente aveți în rolul ales?
2. Identificați comportamentele de tip bullying manifestate de o parte dintre colegi?
3. Care au fost posibilele cauze care au condus la aceste comportamente?
4. Care pot fi efectele acestor situații pe termen scurt, mediu și lung asupra colectivului clasei de elevi?
5. Propuneți câteva modalitățile eficiente de rezolvare a acestui caz.
6. Ce ar trebui să facem atunci când suntem martorii unor astfel de cazuri?
5. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus, ce riscă Daniel?

Extras din acte normative:

Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014:

Articolul 135. Obligațiile personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere

(1) Personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere are următoarele obligații:

(...)l) să intervină pentru a stopa cazurile de abuz și neglijare a copilului și/sau să solicite ajutor în cazul în care nu poate interveni de sine stătător;

m) să comunice imediat despre orice caz suspect sau confirmat de abuz, neglijare, exploatare sau trafic al copilului din partea semenilor sau a adulților; (...)

Articolul 137. Obligațiile elevilor și studenților

(1) Elevii și studenții au următoarele obligații:

a) să respecte regulamentele instituțiilor de învățământ în care învață;

b) să manifeste un comportament civilizată, să respecte normele de conviețuire în comunitatea academică, să păstreze bunurile din patrimoniul instituției de învățământ.”

Metodologia de aplicare a Procedurii de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ preuniversitar în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului (Ordinul Ministerului Educației nr. 858/2013):

(...) Următoarele semne indică vulnerabilitatea unui copil de a deveni victimă sau autor și sunt importante pentru identificarea timpurie a riscului de producere a unui abuz sau agravare a situației copilului: absenteismul, relațiile reci sau dificile dintre copii și părinți, inclusiv hiperprotecția din partea acestora, conflictele dese cu semenii sau adulții, izolarea, lipsa unui sentiment de încredere în sine sau de apartenență la comunitatea școlară, impulsivitatea și lipsa controlului emoțional, subdezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor etc.

Orice suspiciune a angajaților instituției de învățământ legată de iminența producerii unei situații cu risc de maltratare a unui copil, produsă în incinta sau în afara instituției, trebuie discutată cu coordonatorul activităților în domeniu din instituția de învățământ, pentru a întreprinde la timp acțiuni

care vor contribui la limitarea factorilor de risc și abordarea primelor semne astfel încât să fie evitată

producerea abuzurilor. (...)

4.1 Lucrul cu copiii care au comportamente violente

De cele mai multe ori, la baza unui comportament violent este o problemă cu care se confruntă copilul. Autorul are nevoie de suport pentru a dezvolta competențe sociale în aceeași măsură ca și victima. Cadrele didactice, în colaborare cu psihologul, trebuie să explice consecințele cunoscute sau previzibile ale acțiunilor violente, să implice copiii care manifestă comportamente violente în rezolvarea problemelor pe care le generează aceste acțiuni și să-i ajute să-și dezvolte competențele. Aplicarea doar a măsurilor de sancționare nu va duce la evitarea re-apariției reacțiilor violente. Prin asistența individualizată sau în grupuri mici, copiii predispuși la violență trebuie ajutați să învețe despre reguli, să-și crească încrederea în sine și să identifice modalități constructive de afirmare.”

Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, Articolul 78. Vătămarea integrității corporale

„(1) Maltratarea sau alte acțiuni violente care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale

se sancționează cu amendă de la 15 la 30 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, sau cu arest contravențional de la 5 la 10 zile.

(2) Vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă

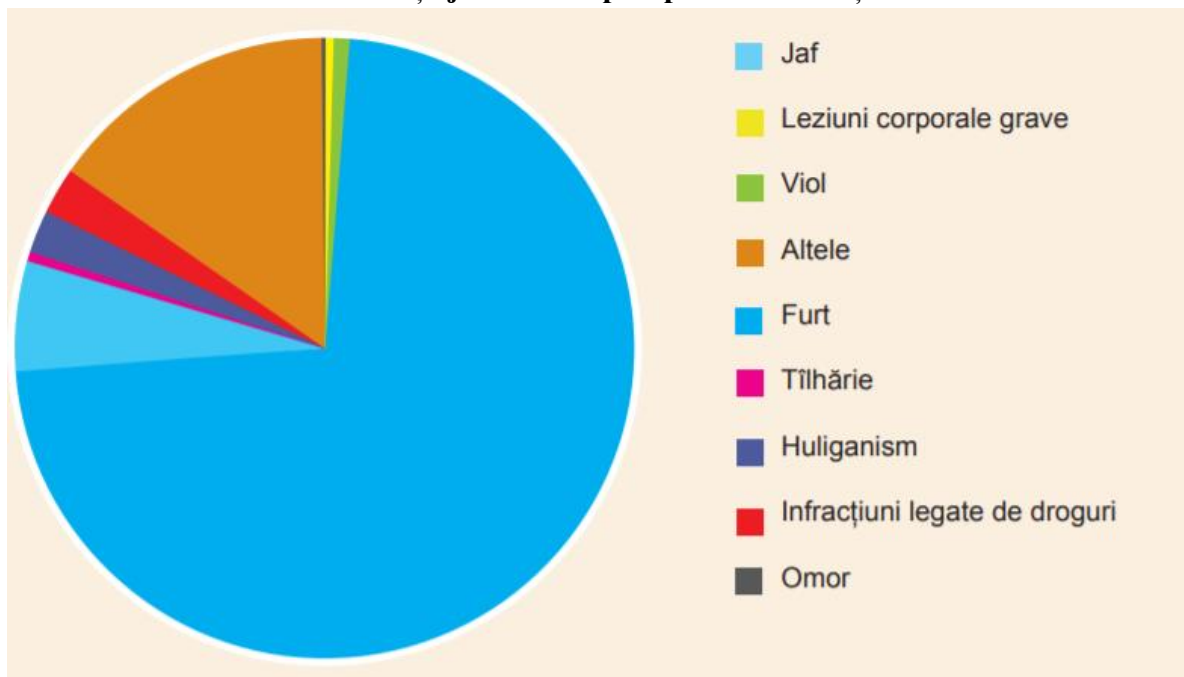
se sancționează cu amendă de la 30 la 45 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore, sau cu arest contravențional de la 10 la 15 zile.”

Subiectul 3: ASPECTE ALE COMPORTAMENTULUI DELINCVENT ȘI DEVIANT

Argumentare:

Pentru a putea stabili care grupuri de copii sunt expuse riscului de a avea comportament delincvent și a înțelege motivele care generează acest comportament, este necesar de stabilit imaginea generală privind natura și amploarea delincvenței juvenile în Republica Moldova. Datele Biroului Național de Statistică demonstrează că numărul copiilor condamnați pentru comiterea infracțiunilor este în scădere în ultimii ani. Această scădere drastică ar putea fi explicată printr-o serie de factori, cum ar fi: reformele din sistemul justiției juvenile, care au generat schimbări în politici și practici ale poliției și procuraturii; o scădere a populației de copii în Republica Moldova; ridicarea plafonului vârstei la care tinerii comit infracțiuni; sau, cel mai evident, o scădere a numărului de infracțiuni comise. După cum se vede din graficul de mai jos, care prezintă delincvența juvenilă în Republica Moldova dezagregată pe tipuri de infracțiuni, furturile constituie marea majoritate a infracțiunilor în baza cărora copiii sunt condamnați. Furtul este urmat de jaf, huliganism, viol și infracțiuni legate de droguri, în timp ce condamnările pentru omor intenționat și cauzarea intenționată de leziuni corporale grave sunt rare.

Delincvența juvenilă după tipuri de infracțiuni

Studiu de caz:

„Voi începe prin a vă povesti despre cazul unui băiat de 15 ani. Mama lui a decedat și tatăl lui l-a părăsit atunci când el era mic. Copilul era sub tutela bunicii și ea era în concubinaj cu un alt bărbat. Ei au vândut apartamentul lor și s-au mutat cu acel bărbat, și pentru că nu era supravegheat, copilul a început să fure lucruri. El nu fura lucruri foarte scumpe, însă a furat multe lucruri. Bunica era chemată destul de des la poliție în privința lui și a fost supusă amenzi pentru că

nu supraveghea adecvat copilul. Ei au făcut o evaluare și au stabilit că băiatul nu putea comunica bine cu bărbatul cu care locuia. Un profesor a vorbit cu copilul și a aflat că bunica și bărbatul ascundeau mâncare de la copil, iar copilul a aflat și era supărat. De la același profesor eu am aflat că bunica era sătulă de băiat din cauza comportamentului lui și pentru că ei trebuiau să achite amenzi de fiecare dată, și pentru a-l pedepsi, bunica și bărbatul au decis să-l țină afară atunci când ei erau la lucru. El a fost lăsat afară odată pentru 2 ore în frig așteptând ca ei să revină acasă. La vârsta de 13 sau 14 ani băiatul a încercat să se sinucidă (și-a tăiat încheieturile de la mâini) și cam în aceeași perioadă, deși primea ceva bani pentru că era tutore, bunica a refuzat să mai fie tutorele lui și nu mai dorea să-l vadă. Băiatul nu avea unde să stea. El a stat ceva vreme cu un coleg de școală și la un moment dat mama colegului de școală a spus conducerii școlii că a purta grija pentru copiii săi și pentru băiat era prea mult pentru ea. La acea etapă directorul școlii a contactat asistentul social, care cunoștea că bunica era tutorele și nu era informat că ea a refuzat să mai fie tutore și că copilul a rămas fără un loc de trai”.

Sarcini:

1. Identificați ce intervenție din partea serviciilor de protecție a copilului până la momentul când copilul a rămas fără un loc de trai nu s-au aplicat?
2. Cine după părerea dvs. este responsabil de intervenția întârziată în cazul acestui băiat?
3. Cauzele situației în care s-a pomenit băiatul?
4. Ce factori au condiționat apariția problemelor de comportament, inclusiv a comportamentului delinvent?
5. Ce instituții ale statului i-ai recomanda tu băiatului ca fiind de încredere?
6. Cum poate fi ajutat băiatul la moment?

Extras din acte normative:

Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a celor separați de părinți atrage atenția asupra importanței coordonării serviciilor la etapa prevenirii primare:

„Articolul 8. Identificarea copiilor aflați în situație de risc

Autoritatea tutelară locală este obligată să se autosesizeze și/sau să asigure recepționarea și înregistrarea sesizărilor cu privire la copiii aflați în următoarele situații:

a) copiii sunt supuși violenței;

b) copiii sunt neglijați;

c) copiii practică vagabondajul, cerșitul, prostituția;

d) copiii sunt lipsiți de îngrijire și supraveghere din partea părinților din cauza absenței acestora de la domiciliu din motive necunoscute;

e) părinții copiilor au decedat;

f) copiii trăiesc în stradă, au fugit ori au fost alungați de acasă;

g) părinții copiilor refuză să-și exercite obligațiile părintești privind creșterea și îngrijirea copilului;

h) copiii au fost abandonați de părinți;

i) în privința unuia dintre părinții copilului este instituită o măsură de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă);

j) copiii sunt victime ale infracțiunilor, dacă se află în una sau mai multe situații indicate la lit. a)–i).

Articolul 11. Plasamentul de urgență

(1) *Autoritatea tutelară locală emite dispoziția privind plasamentul de urgență al copilului și informează în acest sens autoritatea tutelară teritorială în a cărei rază este locul de plasament al copilului în cazul luării copilului de la părinți în condițiile art. 10 alin. (1) sau în cazul lipsei părinților în momentul identificării copilului în situațiile specificate la art. 8 lit. d)–h).*

(2) *Ținând cont de interesul superior al copilului, acesta poate fi plasat de urgență în:*

a) *familia rudelor sau a altor persoane cu care a stabilit relații apropiate (vecini, prieteni de familie etc.) și care doresc să primească/să țină copilul pentru a-l crește și educa în familia lor, în baza cererii scrise a acestora, pornind de la necesitatea asigurării stabilității și continuității în îngrijirea, creșterea și educația copilului, ținând cont de identitatea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică;*

b) *servicii de plasament de tip familial (casă de copii de tip familial, asistență parentală profesionistă);*

c) *servicii de plasament de tip rezidențial.”*

Instrucțiunile privind identificarea, monitorizarea și referirea copiilor sunt menționate în **Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului:**

„6. *Reprezentanții instituțiilor de învățământ, medico-sanitare și de asistență socială, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, culturale, ordine publică, inspectoratul de stat al muncii, altor autorități și instituții publice cu atribuții în domeniul protecției copilului, sunt obligați:*

1) *să înregistreze sesizările persoanelor referitor la cazurile suspecte de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului și/sau să se autosesizeze în situațiile în care au identificat cazuri suspecte de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului (în continuare – caz suspect), aplicând procedurile sectoriale;*

2) *să informeze imediat prin telefon autoritatea tutelară locală, iar în decurs de 24 ore să-i expedieze fișa de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului (în continuare – fișa de sesizare). Fișa de sesizare se completează cu datele deținute în momentul identificării cazului suspect, în special, în baza informațiilor obținute de la sursa raportării cazului suspect. Informațiile lipsă vor fi acumulate de către managerul de caz în cadrul evaluării inițiale a cazului;*

3) *să informeze imediat suplimentar:*

a) *inspectoratul teritorial de poliție / procuratura – în cazul în care cunosc ori suspectă că un copil este victimă a unei infracțiuni/contravenții;*

b) *serviciul de asistență medicală de urgență – în cazul în care sesizarea conține informații privind existența pericolului iminent pentru viața sau sănătatea copilului, a tentativelor de suicid din partea copiilor;*

c) *inspectoratul de stat al muncii – în cazul în care sesizarea cazului suspect conține informații privind utilizarea muncii copilului la lucrările cu condiții de muncă grele, vătămătoare și/sau periculoase, precum și la lucrări care pot să aducă prejudicii sănătății sau integrității morale a copiilor.*

7. *După primirea sesizării telefonice privind cazul suspect autoritatea tutelară locală dispune imediat efectuarea evaluării inițiale a situației copilului de către managerul de caz, indicând, după necesitate, în dispoziție specialiștii din domeniul ocrotirii sănătății, educației, organelor de ocrotire a normelor de drept, care urmează să participe în procesul de evaluare inițială.*

17. *Autoritatea tutelară locală asigură măsuri urgente de protecție a copilului în cazul existenței pericolului iminent pentru viața și sănătatea acestuia, inclusiv în afara programului de lucru.”*

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE V- SITUAȚIILE DE RISC DIN VIAȚA NOASTRĂ

Subiectul 1: *EXPLOATAREA PRIN MUNCĂ*

Argumentare:

Munca copilului este o problemă complexă pentru Republica Moldova, cauzată de sărăcie, dar și de atitudinea tradiționalistă a societății față de implicarea copiilor în diferite munci. Lucrul în gospodărie efectuat de către copii în casele lor, în condiții rezonabile și sub supravegherea apropiaților, sunt o parte integrantă a vieții de familie și a procesului de creștere și maturizare a copilului. Prin urmare, aceasta poate reprezenta o experiență benefică copilului. Totuși, uneori, există cazuri când sarcina de muncă este în detrimentul educației copilului sau este peste puterile acestuia. Astfel de situații sunt calificate ca fiind cazuri de exploatare prin muncă a copilului. În Republica Moldova, munca copilului/exploatarea prin muncă a copilului continuă a fi tolerată și acceptată atât de societate, cât și de profesioniști. Consecințele imediate, dar mai ales cele pe termen lung, sunt necunoscute sau ignorate de părinți. Deși profesioniștii au cunoștințe despre ce reprezintă munca copilului/ exploatarea prin muncă a copilului și care sunt procedurile de intervenție, aceste cazuri nu sunt scoase din anonimat.

Studiu de caz:

Cazul unui adolescent de nici 17 ani dintr-o localitate din Republica Moldova, care s-a sinucis prin spânzurare acum trei ani, a rămas unul traumatizant pentru o localitate de la nord. Maturizat prematur, dar totuși, fragil ca un copil, Ion înfruntau greutățile unei familii întregi.

Maică-sa, o fostă profesoară de liceu, se afla la lucru în Italia; tatăl băiatului era inapt de muncă, nu putea ridica nici măcar o căldare de apă; o soră a minorului era plecată la studii la Chișinău, iar alta se pregătea de bacalaureat. În aceste condiții, Ion era nevoit, de pe la cinci dimineața, să ducă vaca la păscut. Apoi, fugea la liceu. Avea niște mâini crăpate ca o bunicuță: creștea iepuri, un cal și o capră, lucra în grădină. Deși era la vârsta primei dragoste, nu era dintre cei care se plimbau prin mahala, povesteau șocați profesorii minorului sinucigaș la aflarea veștii tragice. Cei care l-au cunoscut nu ar fi crezut vreodată că un copil care iubea viața ar fi capabil de un asemenea gest. Prietenii copilului spuneau că el a vrut să facă un rău, un fel de protest împotriva părinților care-i făcuse viața un calvar, exploatându-l zilnic.

<https://point.md/ru/novosti/obschestvo/exploatarea-prin-munca-a-copii-or-un-fenomen-in-rm/>

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus, ce riscă părinții lui Ion?
2. Cum considerați care este cauza mentalității multor părinți din localitățile rurale în ceea ce privește folosirea abuzivă a muncii copiilor?
3. Ce sancțiuni prevede legislația împotriva unor asemenea părinți?
4. Ce instituții ale statului ar trebui să protejeze copii de exploatarea prin muncă?

5. Cum apreciați indemnul cu referire la exploatarea prin muncă a copiilor - **Educația prin muncă, nu robia!** cum vedeți optimă realizarea lui?

Extras din acte normative:

Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002:

Articolul 150. Determinarea sau înlesnirea sinuciderii

„(1) Determinarea sau înlesnirea intenționată a sinuciderii, inclusiv prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, soldată cu sinuciderea

se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani.

(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1), săvârșite:

a) cu bună știință asupra unui minor;

b) asupra unei persoane care se află într-o dependență materială sau altă dependență față de făptuitor,

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 9 ani.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1), săvârșite asupra:

a) unei persoane minore în vârstă de până la 14 ani;

b) două sau mai multor persoane,

se pedepsesc cu închisoare de la 9 la 12 ani.

(4) Dacă acțiunile prevăzute la alin.(1)–(3) s-au soldat cu încercarea de sinucidere, limita minimă a pedepsei se reduce până la jumătate.”

Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului:

„5. În sensul prezentelor Instrucțiuni, noțiunile principale utilizate au următoarele semnificații: (...):

9) exploatarea prin muncă a copilului – munca ce prin natura sa sau prin condițiile în care se exercită este susceptibilă de a dăuna sănătății, securității sau moralității copilului; (...)”

Contractul individual de muncă este reglementat de art. 45. din **Codul muncii** al Republicii Moldova ca fiind contractul în temeiul căruia o persoană fizică, denumită salariat, se obligă să presteze o muncă pentru și sub autoritatea unui angajator, persoană fizică sau juridică, în schimbul unei remunerații denumite salariu.

Criteriul de vârstă – art. 46. alin. (2), (3) din Codul muncii – stabilește vârsta minimă de încadrare în câmpul muncii, care este de 15 ani, însă numai cu încuviințarea reprezentanților legali.

Munca minorilor, de obicei, se împarte în: sezonieră și permanentă.

Munca sezonieră (în timpul vacanței de vară) permite angajarea adolescenților de la vârsta de 15 ani.

Munca permanentă în afara școlii – în weekend sau în zilnic după ore – permite angajarea adolescenților care au atins vârsta de 16 ani.

Contractul individual de muncă poate fi definit ca acea convenție încheiată în scris, prin care o persoană fizică (salariat) se obligă să presteze o anumită muncă pe o perioadă nedeterminată sau determinată de timp pentru un angajator, în subordinea căruia se plasează, iar acesta, la rândul său, se obligă să plătească salariu și să asigure condițiile necesare desfășurării activității.

- Convenția Nr.138 privind vârsta minimă de angajare, adoptată la 26.06.1973 la Geneva și ratificată de către Parlamentul Republicii Moldova la 15.07.1999, art.2.3

Inspekția Muncii din Moldova înregistrează anual sute de cazuri de muncă periculoasă a copilului. Cele mai multe dintre ele se referă la numărul de ore de muncă ce depășește numărul maxim admis de lege, utilizarea echipamentului și instrumentelor periculoase, muncă pe timp de noapte, etc.

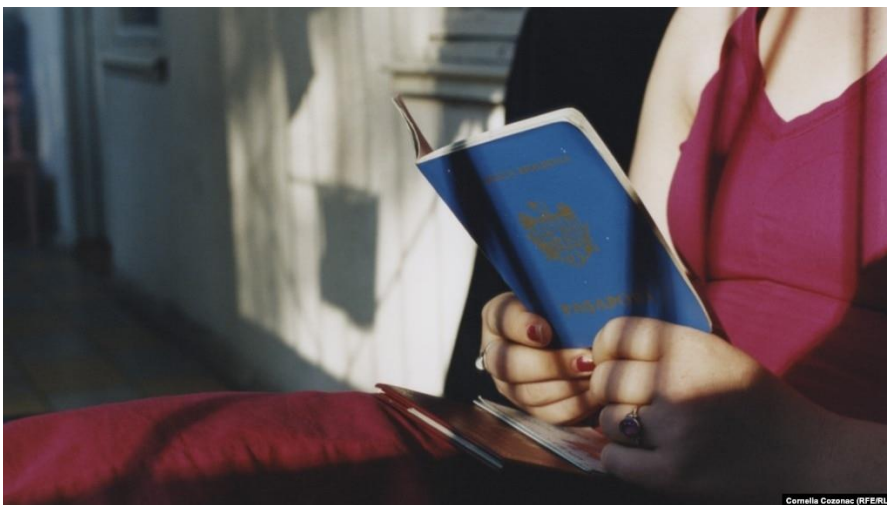
Subiectul 2: *TRAFICUL DE FIINȚE UMANE*

Argumentare:

Anual, în lume circa 600.000 – 820.000 de persoane sunt traficate peste granița de stat, aici nefiind incluse și cele care sunt traficate în interiorul statelor, număr care poate atinge cifre de milioane; Circa 70% din numărul persoanelor traficate, sunt femeii și fetele, care în mare majoritate sunt impuse să practice prostituția; Aproximativ 50% din numărul persoanelor traficate, sunt minori, care sunt exploatați sexual, prin muncă silită, sau le sunt preluate organele;

Definiția juridică internațională a traficului de ființe umane descrie fenomenul ca „recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea persoanelor, prin amenințarea cu sau utilizarea forței sau altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate, sau prin oferirea sau acceptarea de plăți sau avantaje pentru obținerea consimțământului unei persoane având autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatații. Exploatarea cuprinde, cel puțin, exploatarea prostituției celorlalți sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practicile similare acestora, aservirea sau prelevarea de organe.” (*Convenția Consiliului European privind lupta împotriva traficului de ființe umane*).

La nivel național, traficul de ființe umane este reglementat de Codul penal prin 2 articole distincte, pentru victimele adulte (art. 165 Cod penal) și pentru victimele copii (art. 206 Cod penal).

Studiu de caz:

Angajații Centrului pentru combaterea traficului de persoane (CCTP) din cadrul INI al Inspectoratului General al Poliției au reținut o femeie bănuită de traficarea unei tinere din Republica Moldova în Italia.

Ulterior, la solicitarea Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), Judecătoria Chișinău a dispus plasarea în arest pentru 30 de zile a acesteia. Preventiv, învinuita și-a racolat victima, în vârstă de 20 de ani, prin ademeniri precum că i-ar fi găsit un loc de muncă ca îngrijitoare de bătrâni pentru un salariu decent. Victima a dat curs provocărilor.

La sosire în Milano, nu i-a fost acordat serviciul promis, iar după ce a fost lăsată fără surse de existență aceasta a fost exploatată sexual în scopuri comerciale. Intențiile criminale au continuat și prin impunerea unei datorii pentru victimă, în contul cumpărării de către învinuită a biletelor avia spre Italia. După aproximativ jumătate de lună de exploatare sexuală, la insistența victimei, aceasta a fost lăsată să revină în Republica Moldova, unde a denunțat infracțiunea. În urma unor acțiuni complexe de investigație, învinuita a fost reținută de angajații CCTP pe teritoriul țării noastre.

De menționat este faptul că femeia cu vârsta de 30 de ani, originară din Chișinău, nu este la primul conflict cu legea penală, așa cum ea în 2011 a fost condamnată pentru același tip de infracțiune cu stabilirea pedepsei cu închisoare. Datorită faptului că avea la întreținere copii minori cu vârsta de până la 8 ani, executarea pedepsei a fost amânată, iar ulterior, la solicitarea Biroului de Probațiune, învinuita a fost eliberată de ispășirea pedepsei. Pentru educația „corectă” a copiilor, autoritatea națională competentă a dispus în 2017 plasarea copiilor condamnatei în Centrul de reabilitare socială, iar apoi în Gimnaziu - internat. Ulterior, în 2019 Direcția protecția drepturilor copilului a inițiat procesul de decădere din drepturile părintești a învinuitei.

Sarcini:

1. Analizați prevederile actelor normative din extrasul de mai jos și raportați cazul descris la cadrul normativ propus?
2. Cum considerați care este cauza care a determinat victima să cadă pradă provocărilor?
3. La care instituții ale statului se poate de apelat în asemenea situații?
4. Cum pot fi evitate cazurile de trafic de persoane, ce ați recomanda persoanelor din Republica Moldova în calitatea dvs. de elev al clasei a VIII-a?

Extras din acte normative:

Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane:

„Articolul 4. Principiile de prevenire și combatere a traficului de ființe umane

Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane se realizează în baza următoarelor principii:

- a) respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului;*
- b) respectarea interesului superior al copilului;*
- c) confidențialitatea informației cu privire la viața privată a victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane;*
- d) legalitatea;*
- e) accesul liber la justiție;*
- f) nediscriminarea;*
- g) abordarea multidisciplinară și intersectorială;*
- h) accesul necondiționat la protecție și asistență pentru victimele traficului de ființe umane;*

i) abordarea egală a tuturor formelor și tipurilor de trafic național sau transnațional de ființe umane, legat sau nu de crima organizată;

j) cooperarea internațională.

Articolul 6. Autoritățile competente în prevenirea și combaterea traficului de ființe umane

(1) Pentru eficientizarea activității de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, în special de femei și copii, autoritățile administrației publice menționate în prezentul capitol, organizațiile necomerciale și alți reprezentanți ai societății civile desfășoară, separat sau în comun, o astfel de activitate.

(2) În cadrul activităților de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, autoritățile administrației publice menționate în prezentul capitol colaborează între ele prin schimb de informații, de experți, prin activități comune de cercetare și identificare a victimelor, de instruire a personalului, prin realizarea unor inițiative social-economice, precum și prin alte activități în domeniu.

(3) Organizațiile necomerciale și organismele internaționale cu atribuții în domeniu care au reprezentanțe în Republica Moldova beneficiază de acces liber la crearea cadrului instituțional, la activitatea de prevenire și combatere a traficului de ființe umane.”

COMITETUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE

este un organ consultativ al Guvernului. Din componența Comitetului național fac parte reprezentanți ai autorităților administrației publice, inclusiv ai organelor de drept și ai organizațiilor care desfășoară activități de prevenire și combatere a traficului de ființe umane.

Potrivit Codului penal, traficul de ființe umane comis de către o persoană care anterior a mai comis astfel de fapte, este pasibil de pedeapsa cu închisoare de la 7 la 15 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Linia fierbinte națională La Strada 0 800 77777 <small>Apel gratuit din orice localitate a Moldovei +373 22 23 33 09 pentru apeluri de peste hotare</small>	Centrul de Apel al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene 0 80 090 990 <small>din Republica Moldova +373 22 23 33 09 din străinătate</small>	Telefon 24/24 al Centrului pentru combaterea traficului de persoane 0 22 25 49 98 <small>din Republica Moldova +373 22 25 49 98 din străinătate</small>
Unitatea Națională de Coordonare a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei 0 22 72 72 74 <small>din Republica Moldova +373 22 72 72 74 din străinătate</small>	Cetățenii Republicii Moldova aflați în dificultate în Federația Rusă pot beneficia de informații și asistență juridică gratuită din partea Centrului de Integrare „Migrația și Legea” *926-539-13-30 <small>* din R. Moldova - 007; din Rusia - 8</small>	Linia fierbinte din partea stângă a Nistrului 0 800 88888 <small>Serviciul de asistență pentru copii „Telefonul Copilului” 116111 (apel gratuit de pe teritoriul Republicii Moldova)</small>

Subiectul 3: *MIGRAȚIA*

Argumentare:

Schimbările politice și economice care au avut loc în Republica Moldova precum și alte țări aflate în perioada de tranziție, au afectat procesul de muncă și au condus la deteriorarea veniturilor populației: scăderea salariului, inflația, rata mare de șomaj, lipsa unui loc de muncă bine plătit conform specialității, dispariția economiilor, lipsa de informație despre plasarea în câmpul muncii, lipsa locurilor de muncă pentru tinerii specialiști. Toate aceste cauze și multe altele stau la baza unui fenomen existent și mai înainte, dar care a luat amploare în ultimul deceniu, numit migrația populației. După căderea Cortinei de Fier populația din Republica Moldova a avut posibilitatea să iasă din limitele Republicii Moldova și să compare nivelul de trai existent în occident și pe loc. Dar nu comparația impune omul să părăsească locurile natale, familia și copiii cu riscul destrămării acesteia, anturajul obișnuit ci în cele mai dese cazuri, nevoia.

Studiu de caz:

Mă numesc Maria, și am un fiu de 24 de ani, Cornel. Este un băiat care mereu a ajutat oamenii și de lucru nu s-a temut niciodată. Învăța la colegiu și încă lucra. Cam cu cinci ani în urmă, din Rusia, de la lucru, s-a întors verișorul lui. A venit cu o mașină luxoasă, cu cadouri pentru toți. Când a venit și pe la noi în vizită, din vorbă în vorbă, i-a spus și lui Cornel să meargă cu el în Rusia la lucru, că poate să primească și el bani buni, că îl va ajuta și totul va fi bine. Fiul a rămas entuziasmat de această propunere. Eu nu i-am spus nimic pentru că-l vedeam atât de fericit, dar ne-am înțeles că pleacă doar după ce dă examenele la colegiu.

A trecut toate examenele cu o medie destul de bună și a început să-și facă bagajele. A venit și ziua când a plecat, cu lacrimi în ochi l-am petrecut. Mi-a promis că vom vorbi în fiecare zi și așa și a fost. Lucra curier, încărcă comenzile în mașină și le împărțea prin toată Rusia. Au trecut două luni și de cinci zile nu vorbisem cu el. Nu aveam loc de atâta îngrijorare. În a șasea zi m-a sunat un polițist și mi-a spus că fiul meu este arestat! Nu a putut să-mi explice ce s-a întâmplat, dar mi-a spus să vin la inspectorat.

Am aflat că fiul a fost oprit de poliția din Rusia când se îndrepta spre un client. În urma controlului, în mașina pe care o conducea au fost găsite câteva kilograme de droguri, iar fiul meu a fost acuzat pentru că a comercializat aceste droguri.

A avut loc judecata și fiul a fost condamnat la nouă ani de închisoare. Inima mea de mamă atunci s-a oprit. Nu am putut rezista. Am fost internată în spital.

Cu trei luni în urmă, fiul a fost transferat în Republica Moldova ca să-și ispășească pedeapsa. Am luat avocat și lucrăm cu poliția de la noi. Dar să amâne sentința pot doar autoritățile din Rusia. Verișorul care i-a propus de lucru fiului meu a fost condamnat pentru organizarea comercializării de droguri. A primit 12 ani de închisoare. El știa despre această schemă și oricum mi-a luat fiul.

Ultima dată mi-am văzut fiul liber cu cinci ani în urmă. Eu doar mă rog să-mi ajungă sănătate ca să-mi pot îmbrățișa fiul la libertate. Rog toți băieții și fetele tinere să se gândească bine când pleacă peste hotare, să se asigure că lucrul lor va fi legal, ca mai mult nici o mamă să nu treacă prin ce trec eu.

Sarcini:

1. Ce credeți că trebuia/putea să facă Maria în această situație pentru fiul ei Cornel?
2. Ce altfel de scenariu putea avea acest caz dacă se informa suplimentar copilul ei?
3. Ce acte normative fac trimitere la cazul descris?
4. Ce putem învăța din acest studiu de caz?

Extras din acte normative:

Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002:

Articolul 86. Aplicarea pedepsei în cazul executării hotărârii unui stat străin

„(1) La executarea hotărârii unui stat străin, instanța de judecată înlocuiește sancțiunea privativă de libertate pronunțată în statul străin cu o sancțiune prevăzută de propria lege penală pentru aceeași faptă, fără a agrava situația penală a condamnatului stabilită prin hotărârea statului străin. Dacă legea statului străin prevede o sancțiune mai mică decât minimul prevăzut în legea internă, instanța de judecată nu va fi legată de acest minim și va aplica o sancțiune corespunzătoare sancțiunii pronunțate în statul străin.

(2) Orice parte a sancțiunii pronunțate în statul străin și orice perioadă de detenție provizorie executate de condamnat se deduc integral prin hotărârea instanței de judecată privind recunoașterea hotărârii statului străin. (...)”

În fiecare an, pe 18 decembrie este marcată Ziua Internațională a Migrantului, în acest an, tema campaniei fiind ”Redefinirea mobilității globale”, care subliniază necesitatea de a evalua reușitele și provocările migrației internaționale și a de valorifica oportunitățile de dezvoltare, printr-o cooperare consolidată și o acțiune colectivă între țări și regiuni.

Migrația este un fenomen care afectează populația la nivel global, iar Republica Moldova nu este o excepție în acest sens, fiind o țară în curs de dezvoltare, care în ultimii ani a fost și este afectată de fenomenul migrației.

În contextul pandemiei COVID-19, care a afectat întreg globul pământesc, având efecte negative nu doar asupra sănătății populației, dar și bunăstării sociale, migrația și protecția persoanelor migrante a devenit un subiect important pe agenda statelor lumii, în contextul în care acest fenomen a luat amploare pe fundalul pandemiei.

Migranții au devenit mai vulnerabili, confruntându-se cu diverse probleme precum: pierderea locului de muncă, lipsa resurselor de existență, pierderea locului de trai, precum și îngreunarea mobilității acestora datorită restricțiilor de circulație.

În acest sens, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a întreprins măsuri active privind susținerea migranților aflați în dificultate și asigurarea protecției acestora, întreprinderea măsurilor de reintegrare, precum și valorificarea potențialului migranților și a diasporei.

Astfel, la ora actuală, Republica Moldova are semnate 7 acorduri bilaterale în domeniul migrației de muncă cu Ucraina, Federația Rusă, Azerbaidjan, Belarus, Italia, Israel și Bulgaria, care reglementează dreptul cetățenilor Republicii Moldova de a fi angajați pe teritoriul țărilor respective, cât și condițiile de angajare.

De asemenea, țara noastră a semnat 14 acorduri de securitate socială cu statele de destinație ale cetățenilor moldoveni, care vor permite valorificarea drepturilor la pensie realizate pe teritoriul țării de destinație, dar și la revenirea în țară. În prezent se poartă negocieri cu Federația Rusă, Regatul Spaniei și Republica Elenă.

Totodată, în contextul pandemiei COVID-19, când o mare parte din concetățeni s-au reîntors în Republica Moldova, au fost adoptate măsuri suplimentare de susținere a acestora. Cu toate că nu au realizat o activitate de muncă în țară și nu erau îndreptățiți la ajutor de șomaj în caz de pierdere a locului de muncă, aceștia au beneficiat de ajutor de șomaj în sumă de 2775 lei lunar pentru depășirea situației dificile. De asemenea, a fost sporit accesul acestora la serviciile sociale pentru cetățenii reîntorși. De Ziua Internațională a Migranului, Organizația Internațională a Migrației și PNUD, în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Biroul Relații cu Diaspora, organizează evenimentul ”Migrație și dezvoltare”, în cadrul căruia sunt analizate cele mai recente date empirice privind impactul COVID-19 asupra mobilității migranților moldoveni și a gospodăriilor acestora.

Subiectul 4: *PERICOLUL ABSENTEISMULUI ȘI AL ABANDONULUI ȘCOLAR*

Argumentare:

Absenteismul școlar poate fi definit ca o problemă socială explicată din ce în ce mai des drept o caracteristică socio-culturală a mediului din care provine elevul, caracterizată prin conduită evazionistă, stabilă, permanentă, cronică ce reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, și încredere în educația școlară. Fuga de la ore este o problemă predominant emoțională (conduită de tip evazionist, o formă de evadare fizică și psihologică din situația percepută ca traumatizantă).

Absenteismul poate fi o formă de manifestare a devianței școlare (semnal tardiv al existenței unor probleme).

Poate semnala și reducerea atașamentului și a integrării, identificare scăzută cu obiectivele și aspirațiile grupului de elevi. Absenteismul este folosit de elevi ca o formă de agresiune pasivă împotriva școlii, fără a le mai fi frică de posibilele pedepse ce ar surveni atât din partea conducerii instituției, cât și a părinților.

Absenteismul este primul factor asociat în mod direct cu abandonul școlar. Este prezent mai frecvent în mediul urban, în cadrul familiilor sărace. De multe ori abandonul se asociază cu delinvența juvenilă, cu recurgerea la droguri, cu viața de familie dezorganizată, cu excluderea socială. Cei care abandonează școala sunt mai predispuși să devină dependenți de programele și alocațiile sociale oferite de stat, astfel că fenomenul de abandon școlar se transformă într-o problemă care afectează întregul sistem economic, social, politic, cultural al unui stat.

Mai mult, potrivit datelor Comisiei Europene, acești tineri se confruntă cu dificultăți în găsirea unui loc de muncă, sunt mai des șomeri și depind mai des de sistemul de asigurări sociale. Impactul negativ al abandonului școlar la nivel de comunitate, de țară, dar și la nivel european este unul mare întrucât fenomenul reprezintă o piedică în dezvoltarea economică.

S-a înțeles că, fără a se investi în educație, și implicit fără politici educaționale care să reducă abandonul școlar, nu se pot aștepta rezultate majore din punct de vedere economic.

Studiu de caz:

Mi s-a povestit un astfel de caz cu referire la abandonul de domiciliu. *„Un copil cu opt clase dintr-o comună înstărită din Ardeal a fugit de-acasă doar cu ce avea pe el la Târgu-Mureș, rupând orice legătură cu părinții. După ce a ajuns medic, a revenit în sat ca să-și vadă părinții. Tatăl nu i-a zis decât atât: „Dacă îți păstrai obârșia, acum aveai casa ta, pământul tău, femeia ta. Așa, ce ai la concret?” La concret omul avea una dintre cele mai grele dar și cele mai apreciate meserii, dar*

țărănul nu înțelegea un lucru, anume că satul tradițional în care fiul ducea mai departe moștenirea părinților dispăruse. Sau poate că înțelegea, dar refuza să accepte”.

Sarcini:

1. Ce credeți că trebuia să facă familia băiatului după ce acesta a fugit de acasă?
2. Ce altfel de scenariu putea avea acest caz dacă copilul nu fugea de acasă?
3. Ce putem învăța din acest studiu de caz?

<https://www.youtube.com/watch?v=8MvDICmXdYE> - Copilul tău are nevoie de tine

<https://www.youtube.com/watch?v=JUBiLAGcCQI> - Nu dispera, copilul tău are nevoie de tine

Toți copiii au dreptul să crească într-un mediu familial, în conformitate cu Convenția cu privire la Drepturile Copilului. Deși nu putem cuantifica traumele produse de separarea de familie copilului, știm, datorită unor studii ample, că trei luni petrecute într-o instituție rezidențială sunt egale cu o lună de întârziere în dezvoltare, a spus Desiree Jongsma, Reprezentantă de Țară UNICEF în Moldova.

Inspirate din viața reală, spoturile în benzi animate abordează 2 tipuri de subiecte: mamele solitare, care nu au susținere din partea părinților și adolescentele însărcinate blamate de familie și comunitate, În toate situațiile spoturile îndrumă părinții să nu cadă pradă disperării, să gândească pozitiv și să apeleze pentru ajutor la serviciile care le sunt puse la dispoziție la nivel național sau la ei în comunitate. Este vorba, în primul rând, de primarul și asistentul social din comunitate, dar și serviciile specializate, cum ar fi Centrele Maternale, Serviciul „Respiro”, asistentul personal, precum și prestațiile sociale în sprijinul familiilor dezavantajate.

Sarcini:

1. Cum apreciați mesajele acestor spoturi? Argumentați răspunsul?
2. Ar putea fi prevenit abandonul prin mesajul transmis de ele?
3. Cum ați putea îmbunătăți mesajul lor?

Extras din acte normative:

Din dispozitivul articolului 20 al Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor, rezultă că angajații autorităților publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept, sunt obligați:

- a) să transmită autorității tutelare competente sesizările privind copiii aflați în situație de risc, precum și cele privind cazurile de abuz, neglijare sau exploatare a copiilor în cadrul serviciilor sociale, al instituțiilor medicale, educaționale, culturale;
- b) să participe la activitatea echipelor multidisciplinare în procesul de evaluare inițială și complexă a situației copilului la solicitarea autorității tutelare locale, precum și la elaborarea și implementarea planului individualizat de asistență;
- c) să întreprindă măsurile ce se impun pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.

Atragerea la răspundere a autorităților pentru încălcarea legislației cu privire la protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți se realizează prin art. 65., Cod contravențional, iar a părinților sau a persoanelor care îi înlocuiesc, prin art. 63, Cod contravențional.

Subiectul 5: *EXTREME PSIHOEMOȚIONALE*

Argumentare:

Emoția este o reacție afectivă puternică de plăcere sau de neplăcere, de multe ori cu modificări puternice și bruște în activitatea organismului, oglindind atitudinea omului față de realitate. **Când trăim emoții plăcute ori neplăcute, de obicei, luăm decizii incorecte.** Am putea fi tentați să rupem o relație de prietenie atunci când suntem furioși sau să promitem anumite lucruri atunci când suntem fericiți. După ce luăm aceste decizii, emoțiile scad în intensitate, iar când apare rațiunea, vedem că regretăm sau nu deciziile luate.

Este foarte important, atunci când ne confruntăm cu o problemă, să nu rămânem fața în față cu ea și să ne lăsăm conduși de emoția pe care ne-o provoacă. **Apelează la o persoană care te poate ajuta.** Acesta poate fi un coleg, o colegă, diriginta, părintele, psihologul sau o altă persoană de încredere.

Studii de caz:

1. *Alexandra este elevă în clasa a VIII-a. În ultima vreme, performanțele ei școlare au scăzut drastic. Din ceea ce mărturisește ea, cantitatea de informație este foarte mare și consideră că nu poate învăța zeci de pagini și, în acest caz, mai degrabă se dă bătută și se ocupă cu altceva. Mama îi spune mereu că are rezultate slabe la învățătură și că nu va reuși niciodată să se descurce. De asemenea, de fiecare dată când este ascultată la o anumită materie, inima îi bate foarte tare, se bâlbâie și se gândește că nu va reuși să spună nimic coerent. Mai mult, profesorul o ridiculizează și o învinovățește pentru acest lucru.*

2. *Maria este elevă în clasa a X-a la un liceu cu profil real. În ultimii doi ani școlari, a participat la olimpiada națională de matematică, pentru care se pregătește și anul acesta. Rezultatele ei sunt deosebit de bune la toate disciplinele reale însă, la limbile română și engleză, sunt modeste. Maria crede despre ea că nu are un vocabular dezvoltat, nici creativitate și nici abilități de argumentare care s-o ajute să se ridice la așteptările profesorilor. Evită să își facă temele pentru acasă și nu este deloc creativă.*

3. *Alex face sport de performanță. Este campion național la tenis de masă la grupa lui de vârstă. Se implică mult la antrenamente și consideră că are toate resursele necesare pentru a reuși. Antrenorul lui îi spune mereu că are multă încredere în el că va reuși să dea tot ce e mai bun. De asemenea, fratele mai mare al lui Alex l-a influențat să fie perseverent, fiind el însuși sportiv de performanță. În ultimii ani, Alex a avut mereu succese, dar și provocări. Cu toate acestea, el se orientează mereu spre experiențele anterioare de succes, iar pe celelalte le privește ca pe experiențe de învățare.*

4. *Bogdan este în clasa a VIII-a și este membru al unei trupe de teatru de improvizație alături de care participă la o serie de competiții în domeniu. El își dorește foarte mult să devină actor, iar faptul că a obținut câteva premii la concursuri cu trupa sa, îi dă încredere că va reuși să fie un actor bun. Mai mult, profesoara cu care se pregătește pentru admitere îi spune mereu că este*

talentat și îi oferă feedback constant în privința performanței. Când este pe scenă, Bogdan are emoții, dar își interpretează starea emoțională ca pe ceva benefic și o folosește constructiv pentru a performa eficient.

Sarcini:

1. Apreciați pentru fiecare caz experiențele anterioare, emoțiile și efectele lor pentru Alexandra, Maria, Alex și Bogdan?
2. La cine s-ar putea adresa eroii din cazurile descrise după ajutor?
3. Ce acte normative se referă la starea emoțională a copilului?
4. Ce putem învăța din aceste studii de caz?
5. Realizați un plan de optimizare a autoeficacității pentru disciplina la care aveți emoții sau care vă trezește emoții?
6. Creează un pliant care ar avea tematica - Am încredere că pot!

Pentru a sublinia dezvoltarea autoeficacității, cadrele didactice și polițiștii pot oferi chiar un exemplu personal pentru o activitate specifică (de ex., povestiți cum ați ajuns să vă simțiți competent(ă) în domeniul pe care îl predați / profesăți.

Extras din acte normative:

Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a celor separați de părinți, Articolul 3. Noțiuni principale:

*„În sensul prezentei legi, noțiunile principale utilizate au următoarele semnificații:
(...) f) neglijare emoțională – ignorarea problemelor psihoemoționale ale copilului;”*

Legea nr. 30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informație, Articolul 5. Limitarea răspândirii informației cu impact negativ asupra copiilor

„(1) Pentru a permite părinților (tutorilor, curatorilor) copiilor să facă alegerea potrivită, toți radiodifuzorii au obligația să pună la dispoziția publicului informații suficiente privind intervalul orar de difuzare, recomandările și avertizările sonore și vizuale, astfel încât programele vizionate sau ascultate în familie sau numai de către copii să nu afecteze dezvoltarea fizică, mintală, spirituală sau morală a acestora. Aceleași obligații sunt valabile în cazul serviciilor de programe retransmise de către radiodifuzori.

(2) Radiodifuzorilor le este interzisă difuzarea în intervalul orar 6.00 – 20.00 de programe audiovizuale de studio sau realizate în direct în care se fumează, se consumă băuturi alcoolice ori se prezintă acte de comportament obscen.

(3) Mijloacele de informare în masă nu pot difuza în intervalul orar 6.00 – 23.00 producții care prezintă:

a) violență fizică, psihică sau de limbaj în mod repetat;

b) scene de sex, de limbaj sau de comportament obscen;

c) persoane în ipostaze degradante;

d) lupte libere nereglementate de federațiile sportive naționale sau internaționale.

(4) Programele de știri și de actualități se supun cerințelor de protecție a copiilor și vizionării în familie. În cazul difuzării unor scene de violență sau cu impact emoțional negativ, avertizarea verbală a publicului este obligatorie. Mijloacele de informare în masă nu pot prezenta scene de violență în mod repetat în cadrul aceleiași producții audiovizuale, iar imaginile care prezintă

execuții, oameni uciși sau voluntari ai morții, indiferent de motivația acestora, se difuzează numai în cazuri temeinic justificate.

(5) Programele audiovizuale care pot afecta dezvoltarea fizică, mintală, spirituală sau morală a copiilor pot fi difuzate numai dacă vizionarea este restricționată printr-un sistem de acces condiționat. În lipsa unui sistem de acces condiționat, difuzarea programelor respective se poate face numai în intervalul orar permis, potrivit clasificării programului în funcție de conținutul acestuia. Responsabilitatea clasificării acestor producții audiovizuale le revine titularilor de licență de emisie.

(6) Categoriile în care se încadrează producțiile audiovizuale ce pot afecta dezvoltarea fizică, mintală sau morală a copiilor sunt următoarele:

a) producții audiovizuale interzise copiilor sub 18 ani – se difuzează numai în intervalul orar 24.00 – 6.00 și vor fi însoțite permanent de un semn de avertizare reprezentând un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, pe fond transparent, numărul 18 de culoare albă;

b) producții audiovizuale interzise copiilor sub 15 ani – se difuzează numai în intervalul orar 22.00 – 6.00 și vor fi însoțite permanent de un semn de avertizare reprezentând un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, pe fond transparent, numărul 15 de culoare albă;

c) producții audiovizuale interzise copiilor sub 12 ani – se difuzează numai după ora 20.00 și vor fi însoțite de un semn de avertizare reprezentând un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, pe fond transparent, numărul 12 de culoare albă;

d) producții audiovizuale interzise copiilor sub 7 ani – se difuzează numai după ora 20.00 și vor fi însoțite de un semn de avertizare reprezentând un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, pe fond transparent, numărul 7 de culoare albă;

e) producții audiovizuale care pot fi vizionate de copiii în vârstă de până la 12 ani numai cu acordul sau împreună cu părinții ori familia – se difuzează însoțite de un semn de avertizare reprezentând un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, pe fond transparent, majusculele AP(acord parental) de culoare albă.

(7) În clasificarea producțiilor cinematografice, radiodifuzorii se vor ghida și de clasificarea stabilită de producător sau, după caz, de clasificarea sub care producția a fost difuzată în alte țări.” Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 2/2018 cu privire la *Repere metodologice privind activitatea psihologului în instituțiile de învățământ general*:

„5. Scopul activității psihologului constă în prevenirea, identificarea și intervenția psihologică în vederea dezvoltării personalității copilului.

6. Obiectivele activității de muncă sunt:

a) asigurarea suportului psihologic pentru dezvoltarea și formarea unei personalități capabile de autodezvoltare, care să posede un sistem de cunoștințe și competente necesare integrării psihosociale;

b) prevenirea și combaterea excluderii/marginalizării copiilor în instituțiile de învățământ general;

c) identificarea și intervenția timpurie în cazul copiilor aflați în dificultate, în situație de risc;

d) conlucrarea cu administrația instituției, cadrele didactice, alți specialiști care asistă copilul, părinții/reprezentanții legali în crearea mediului educațional favorabil pentru dezvoltarea copilului.”

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE/WEBGRAFICE

1. <https://www.legis.md/>
2. <https://politia.md/>
3. <https://instante.justice.md/>
4. <https://www.unicef.org/moldova/media/841/file/Copii-ramasi-fara-ingrijire-parinteasca.pdf>
5. <https://iite.unesco.org/files/news/639352/Protec%C5%A3ia-copilului-fa%C5%A3%C4%83-de-violen%C8%9B%C4%83-Culegere-de-acte-normative-2017.pdf>
6. <https://www.unicef.org/moldova/media/1301/file/Copiii-in-conflict-cu-legea-2015.pdf>
7. https://mecc.gov.md/sites/default/files/concept_strategie_program_de_implementare_educati_a_2030.pdf
8. <https://mecc.gov.md/ro/content/prevenirea-si-combaterea-violentei>
9. https://cnpdc.gov.md/sites/default/files/document/attachments/terre_des_hommes_7_935295_8.pdf
10. <http://112.md/2021/01/11/peste-25-milioane-de-apeluri-au-fost-inregistrate-in-anul-2020-la-numarul-unic-de-urgenta-112-cu-aproape-20-la-suta-mai-putin-comparativ-cu-anul-2019>
11. <https://point.md/ru/novosti/obschestvo/exploatarea-prin-munca-a-copiilor-un-fenomen-in-rm/>
12. <http://www.antitrafic.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=45>
13. <https://moldova.europalibera.org/a/femeile-s%C3%AEnt-cele-mai-expuse-traficului-de-persoane-din-moldova/29399520.html>
14. <https://www.migratiesigura.md/>
15. <https://msmps.gov.md/comunicare/comunicate/ziua-internationala-a-migrantului-protectia-si-sustinerea-migrantilor-o-prioritate-pe-agenda-guvernului/>
16. http://proiecte.pmu.ro/c/document_library/get_file?p_l_id=1321522&folderId=1323233&name=DLFE-7076.pdf
17. <https://www.facebook.com/politiacapitalei.md/videos/363420308052710/>
18. <https://www.facebook.com/politiacapitalei.md/videos/497783921149656/>
19. <https://nordnews.md/video-un-minor-din-balti-a-izbucnit-in-lacrimi-in-fata-judecatorului-ce-a-savarsit-adolescentul/>
20. https://www.publika.md/muncesc-dar-nu-sunt-platiti-povestea-oamenilor-care-au-schibat-catusile-pe-maturi-si-lopeti-video_1867121.html